

Cultuur- en bouwhistorische beschrijving

Beerseweg 6, Oirschot

Inhoudsopgave

Inleiding.....	03
I Cultuurhistorie	
Ia Plaatsing in tijd en ruimte	06
Ib Eigenaren en bewoners.....	09
II Architectuur	
Ila Exterieur van de langgevelboerderij	13
De voorgevel	13
De linkerzijgevel	17
De achtergevel	18
De rechterzijgevel.....	22
Het dak.....	24
Exterieur van de voormalige varkensstal.....	25
Ilb Interieur van de langgevelboerderij	30
De begane grond van de langgevelboerderij	30
De voormalige stalruimte.....	32
De voormalige hooischuur	33
De zolder van het woonhuis.....	35
Interieur van de voormalige varkensstal	36
III Samenvatting en conclusies.....	37
IV Interne en externe waardestelling	41
V Bronnen en literatuur.....	48
Colofon	49

Inleiding

De heer G. Bosmans van Crijns Rentmeesters bv verzocht ons op 6 juli 2022 namens de familie Bouwmans-van der Plas uit Oirschot om een bouw- en cultuurhistorisch onderzoek uit te voeren naar hun boerderij en voormalige varkensstal aan de Beerseweg 6 in Oirschot.

De panden staan in het zuidelijke buitengebied van Oirschot en daarop rust geen bescherming in het kader van een rijks- of gemeentelijk monument. De eigenaar is echter van plan zijn boerderij te splitsen, geschikt te maken voor twee adressen. Op grond daarvan zal een bouw- en cultuurhistorisch onderzoek nodig zijn om eventuele bouwplannen te kunnen toetsen. Van uitbreiding van de bestaande bebouwing zou geen sprake zijn.

De locatie van het complex is in het gemeentelijke bestemmingsplan "Buitengebied, geconsolideerde versie 2020" aangewezen met de enkelbestemming waarde 'agrarisch' met 'glastuinbouw' en de dubbelbestemming 'waarde archeologie 4'.

Vanwege de enkelbestemming 'agrarisch' zou uitbreiding van de bestaande bebouwing niet zonder meer mogelijk zijn. Daarvoor is overleg met de gemeente Oirschot noodzakelijk.

De dubbelbestemming 'waarde archeologie 4' bepaalt onder andere, dat archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd, indien er grondwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd die betrekking hebben op een oppervlak groter 500 m² en dieper dan een halve meter. Deze regels zijn hier evenmin van toepassing.

In verband met een eventuele splitsing van deze boerderij in twee of meer wooneenheden dient een cultuurhistorisch onderzoek te worden uitgevoerd. Een dergelijk onderzoek kan op basis van wettelijke regelgeving door de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB) en de gemeentelijke monumentencommissie van Oirschot worden verlangd, zodat kan worden vastgesteld welke elementen van dit complex, zowel interieur als exterieur, cultuurhistorische dan wel bouwhistorische waarde hebben. Daarbij dient ook de bebouwde omgeving te worden betrokken. Ook kunnen zo de bouw- en cultuurhistorische waarden worden gewaarborgd.

De Verordening Ruimte Noord-Brabant uit 2010 stelt voor het wonen buiten bestaand stedelijk gebied (artikel 11.1): "Het derde lid regelt twee andere uitzonderingen op de basisregel.

Een bestemmingsplan kan voorzien in de vestiging van een of meer wooneenheden of in de splitsing daarvan in meerdere wooneenheden in cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (waaronder karakteristieke boerderijen). Voorwaarde hierbij is wel dat met deze vestiging of splitsing het belang van het behoud of herstel van deze waardevolle bebouwing gediend is. Omdat het hier gaat om een kwaliteitsverbeterende ingreep kunnen de kosten van dit behoud of herstel onderdeel uitmaken van de landschapsinvesteringsregeling.

Om welke cultuurhistorisch waardevolle bebouwing het gaat, bepaalt de gemeente zelf bij de voorbereiding en vaststelling van desbetreffend bestemmingsplan."

Om nu te kunnen beoordelen of door eventuele aanpassingen en verbouwingen monumentale waarden van deze panden zullen worden verwijderd of aangetast, zal door de gemeente en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) gevraagd worden om een bouw- en cultuurhistorisch onderzoek uit te voeren, alvorens een bouwvergunning te kunnen afgeven.

De monumentencommissie van de gemeente Oirschot zal, op basis van de bouw- en cultuurhistorische waarden die in de panden aanwezig zijn, advies uitbrengen aan B&W van de gemeente, die vervolgens beslist over een eventuele goedkeuring van ingediende bouwplannen. Ook de RCE wordt ingelicht. Op die manier kunnen de bouw- en cultuurhistorische waarden worden gewaarborgd.

Doel van het rapport

Vernieuwingen en verbouwingen gaan altijd ten koste van bestaande monumentale waarden.

Met behulp van deze beschrijving en de daaraan toegekende bouwhistorische waarden kunnen de eigenaar en vervolgens ook de gemeentelijke en rijksinstanties inzicht krijgen waar de kansen, maar ook de belemmeringen van aanpassingen van zowel het in- als het exterieur van het complex gevonden kunnen worden. Welke delen van gevels en daken en welke onderdelen van de ruimtes in het pand en de achterbouw zijn waardevol en monumentaal en welke delen zijn indifferent, met andere woorden: kunnen met moderne ingrepen worden gewijzigd of zelfs verwijderd.

Door een verbouwing, sloop of vernieuwing van delen van een bestaand pand verdwijnt per definitie een deel van de bouwhistorie. Daarvoor is een bouwhistorisch onderzoek onontbeerlijk om een eenduidig inzicht te krijgen in de waarden die in de gebouwen zijn opgenomen.

De vervanging of toevoeging van nieuwe elementen kan de aard en het beeld van een monumentaal pand wijzigen, maar zal op termijn ook weer nieuwe aspecten in bouw- en of cultuurhistorische zin toevoegen. De geschiedenis van een pand dient ook na een vernieuwing afleesbaar te blijven. De vervangen elementen kunnen later ook weer tot de bouwhistorische eigenschappen van de panden gaan behoren. Op basis van onze constatering in dit rapport kan een volledig beeld van de waarden van het complex worden verkregen.

De opzet van dit rapport

In deel I wordt in het onderdeel “Cultuurhistorie” in vogelvlucht de geschiedenis van de omgeving beschreven. Dit verleden is de basis van de huidige bebouwde omgeving die mede tot de monumentale waardering van dit complex leidt.

Vervolgens geven wij in het tweede deel van deel I de ons bekende bijzonderheden weer van de eigenaars- en bewonersgeschiedenis van dit perceel en het complex. Deze zijn gevonden in gemeentelijke archieven, in kadastrale leggers en in de beschikbare literatuur. De doelstelling hiervan was om informatie over het eigendom te verkrijgen en te zien wanneer belangrijke bouwkundige wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Op de overige cultuurhistorische elementen, zoals de historisch gevormde structuur in het gebied, de historisch gegroeide infrastructuur, het historische groen en water en eventueel religieus erfgoed, die op deze locatie of in de onmiddellijke omgeving terug te vinden zijn en de waarden en invloed die hieraan kunnen worden toegekend, zullen wij zeer beperkt ingaan en we zullen ons hoofdzakelijk beperken tot dit complex zelf.

Deel II, de architectuur, geeft een bouwkundige beschrijving van dit complex. In het onderdeel 'Architectuur, exterieur' hebben wij beschreven welke kenmerkende elementen in de zichtbare voor-, achter- en zijgevels en daken van de relevante panden op dit perceel worden aangetroffen.

Waar nodig zal uitleg worden gegeven van kenmerkende zaken en zal eventueel een samenvatting worden gegeven.

Het onderdeel 'Architectuur, interieur' geeft de beschrijving van de noemenswaardige elementen die in de onderdelen van het interieur van het complex werden aangetroffen.

De gebruikte terminologie zal, indien noodzakelijk, zoveel mogelijk met woorden worden omschreven en met behulp van afbeeldingen worden verduidelijkt.

Deel III geeft een samenvatting weer van ons onderzoek en de conclusies die we op basis van de beschreven elementen over het exterieur en interieur van de gebouwen kunnen trekken. Daar wordt ook summier beschreven op basis van welke criteria de monumentaliteit is beoordeeld.

Tevens zullen wij, indien noodzakelijk, ook aanbevelingen doen die naar onze mening de monumentwaardigheid van de panden in stand kunnen houden of eventueel verhogen.

Ook zijn onder de kop "Waardevolle elementen" de cultuurhistorisch waardevolle zaken op een rij gezet, die bij de beschrijving aan de orde kwamen en de monumentaliteit vertegenwoordigen.

In deel IV zal een externe en interne waardering worden opgesteld. Met behulp van tekeningen wordt samengevat wat al via de beschrijvingen is verwoord en welke bouwhistorische waarden dit complex heeft.

Het bouwhistorisch onderzoek is uitgevoerd op basis van de richtlijnen die door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zijn gegeven¹. De gebruikte waarderingssystematiek is geheel volgens de adviezen van de Rijksdienst.

Noten:

¹ "Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek", (red. Leo Hendriks en Jan van der Hoeve, Den Haag 2009.)

Cultuurhistorisch Bureau Hüsken en Zoon
Eindhoven, 22 augustus 2022

I Cultuurhistorie

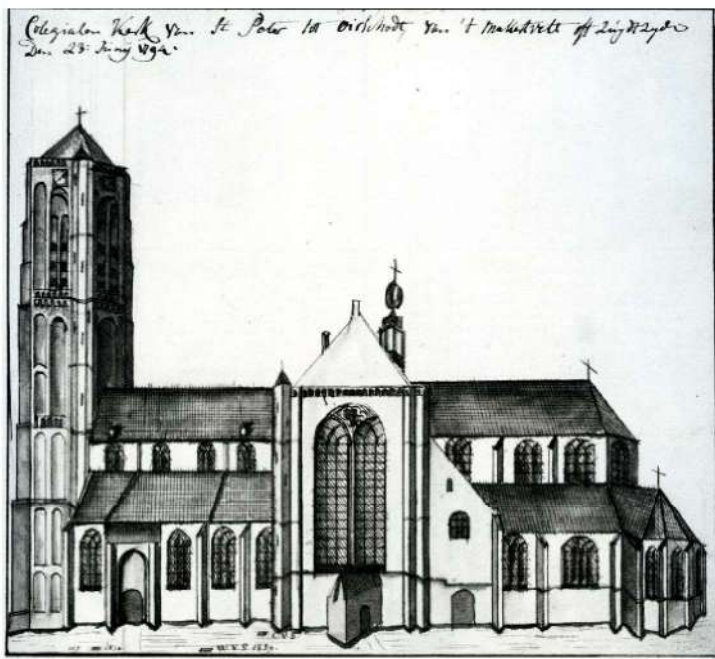
1a Plaatsing in tijd en ruimte

Al in 1196 wordt de plaats Orscot genoemd in een oorkonde, waarin Albert van Dinther zijn goederen in Oirschot overdraagt aan de abdij van Berne. Ook is een oorkonde uit 1290 bekend, waarin hertog Jan I van Brabant officieel meedeelt, dat Theodorus van Berkhout een schenking doet aan de kerk van Oirschot¹. De inhoud van het woord Oirschot kan vertaald worden als grote (of oude) besloten (of verdedigbare) plaats.

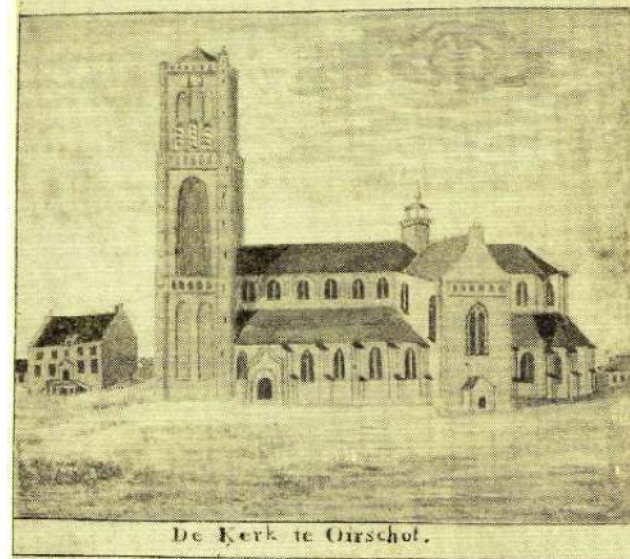
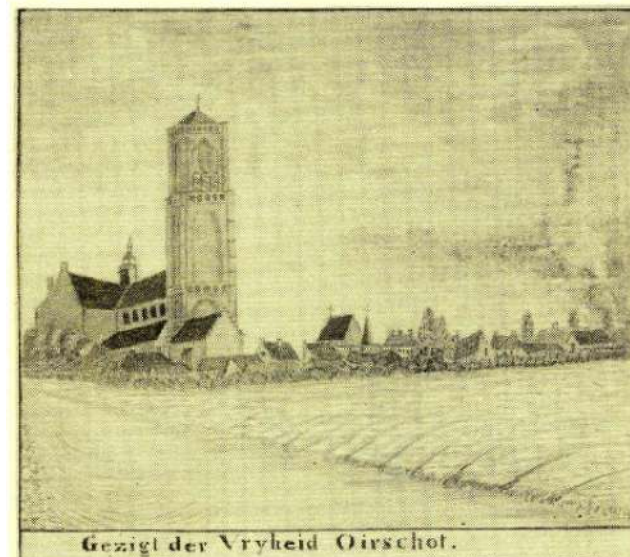
L.H.C. Schutjes behandelt de gemeente Oirschot in zijn werk uit 1876 op uitgebreide wijze. Hij meldt daar dat Oirschot een gedeelde heerlijkheid was, enerzijds beheerd door de Brabantse hertogen en na 1648, het eind van de Tachtigjarige Oorlog, door de Hollandse Staten en voor de andere helft door adellijke geslachten als die van Van Leeftael en vanaf 1558 Van Merode.

In en om Oirschot stonden lange tijd enige kastelen, zoals kasteel Berg en kasteel Bijsterveld. Het Hooghuis stond in het buurtschap Heuvel, het kasteel van de heren van Vlieden stond in het gehucht Oudenhoven en de familie van Grevenbroeck was eigenaar van kasteel Colmont. Het laatstgenoemde kasteeltje is later verbouwd tot boerderij en bestaat nu nog steeds.

De H. Petrus' Bandenbasiliek werd in 1462 door brand verwoest, de hoge torenspits van de herbouwde kerk vernielde het schip later nog eens in 1558, waarna de kerk een kleine, lage spits kreeg. Opnieuw brandde de kap af in 1627. De kerk was tot 1798 protestants bezit, maar werd twee jaar later weer teruggegeven aan de katholieken. Ook in 1906 werd de kerktoeren vernield maar is later weer opgebouwd. Aan het Kapelpad ligt de R.K. begraafplaats, die behoort bij de St.-Petrus' Bandenbasiliek en die rond 1830 werd aangelegd. De Israëlitische begraafplaats aan De Kemmer, ten zuiden van Oirschot, is van ongeveer 1800 tot 1900 in gebruik geweest².

Tekening van de Sint-Petrus' Bandenbasiliek door Hendrik Verhees in 1794 (uit het boek 'Het schetsenboek van Hendrik Verhees' van Jan van Laarhoven, pagina 54-55).

Afbeelding uit het boekwerk van A.C. Brock uit circa 1825, waarin hij alle steden en dorpen uit de Meierij van Den Bosch beschrijft.

A.C. Brock, koster in Sint-Oedenrode, beschreef circa 1825 alle dorpen en steden in Oost-Brabant. Oirschot komt uiteraard ook aan bod:

"Dit Vlek, welke zeer regelmatig en op stadswyze bebouwd is, bestaat uit een groot en uitmuntend fraaij en met heerlyke huizen bezoomd Marktplain; waarop, behalven alle saturdayen (thans alle vrydagen) een Weekmarkt, en jaarlyks nog vyf beroemde jaarmarkten gehouden worden, benevens verscheidene straten op dit Marktplain uitkomende, mitsgaders verscheiden steegen, die de eenen straat aan de anderen verbinden, en alom dit vlek doorkruizen, allen zeer wel bebouwd, welke dit dorp als een stad doen voorkomen".

"Onder de particuliere gebouwen, die hier over het algemeen pragtig gebouwd zyn, munten vooral uit, het Hof van Solms, een overheerlyk gebouw, gelegen in de Koestraat, een der treffelykste straten van dit Vlek; het gewoon verblyf van den Drossaard, zynde een fraaij en groot gebouw, en nog aanmerkelyker wegens zyne heerlyke terinen, slinger- en sterrenbosschen, (den welke thans voor het grootste deel vernietigd zyn) gelegen in de Heistraat"³.

Gehuchten die tot de gemeente Oirschot behoorden, waren onder andere Spoordonk, Notel, Hedel en Straten, die allemaal summier in het werk van A.C. Brock worden beschreven.

"Spoordonk, eene buurt ten westen van het riviertjen de Beerse waarop hier eenen watermolen ligt, en een grote halve uur van het dorp gelegen, was voorheen aanmerkelyk, wegens het slot of kasteel, dat de oude Heeren van Oirschot, die van het huis van Merode naamenlyk daar bezaten.

Straathem, doorgaans Straten genoemd, zijnde een gehucht, ten noordoosten, een groote halve uur van de Vlek (Oirschot, red.) gelegen. Notel is aanmerkelyk wegens het aldaar gelegen overheerlyk kasteel Bysterveld, voorheen een oud adelyk slot.... Hedel, een uitgestrekte buurt of hertgang ten noorden van de vlek is alleen aanmerkelyk, omdat hier onder is geleege het oud adelyk landgoed Oudenhoven, oudtyds een adelyk slot, een thans eene boerenwooning.

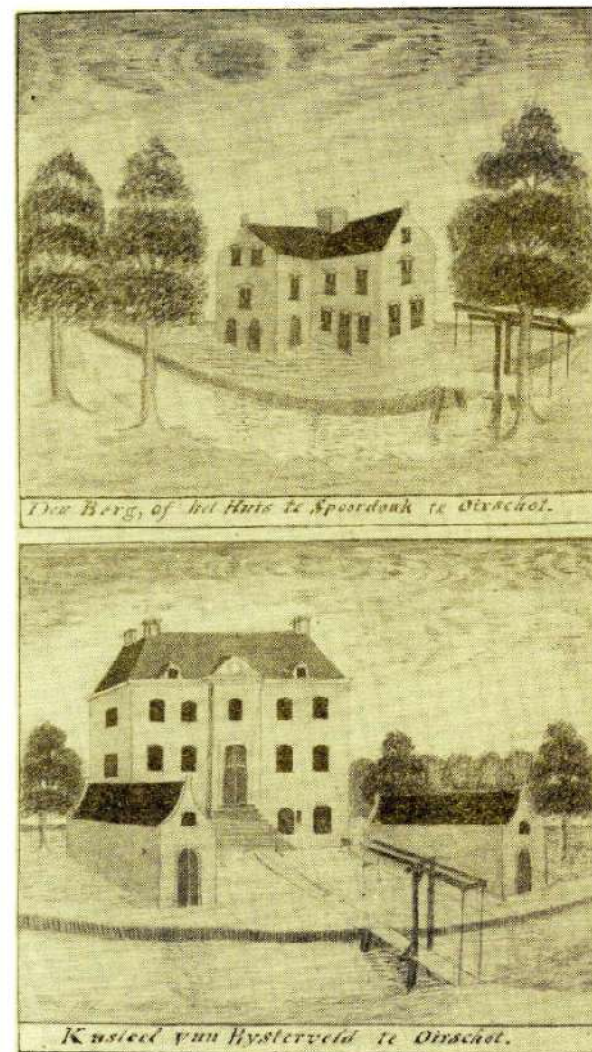
Uit de beschrijvingen, die zowel Brock als Schutjes geven, mag zonder twijfel worden geconcludeerd, dat Oirschot al sinds de late Middeleeuwen een gemeente van zekere welstand moet zijn geweest, waar veel adel woonde en het katholieke geloof de boventoon voerde.

Beide schrijvers wijden echter geen enkele aandacht aan de buitengebieden van Oirschot. Dit was niet verwonderlijk, omdat het zuidelijke gebied van Oirschot voornamelijk uit bos- en heidegebieden bestond.

De aanleg van het Wilhelminakanaal zorgde voor een nieuwe barrière tussen het dorp en het zuidelijke buitengebied. Koning Willem I pakte al enkele jaren na het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden in 1813 de verkeersproblemen in Zuid-Nederland aan. Waterwegen die de handel stimuleerden, boden in het begin van de negentiende eeuw die voornaamste oplossing. Alleen al tussen 1820 en 1830 werden nieuwe vaarwegen gegraven met een totale lengte van ruim 450 kilometer.

De Zuid-Willemsvaart tussen Maastricht en 's-Hertogenbosch werd in delen gegraven tussen 1822 en 1826. Hierna stagneerde de aanleg van kanalen. De prioriteit kwam, mede door de invloed van de Tweede Kamer, vooral op nieuwe kanalen in West-Nederland te liggen: de Nieuwe Waterweg ten westen van Rotterdam en het Noordzeekanaal ten westen van Amsterdam.

Door de toenemende industrie in Helmond, Eindhoven en Tilburg werd dan eindelijk in 1916 op kosten van het Rijk een aanvang gemaakt met de kanaalverbinding tussen De Zuid-Willemsvaart bij Beek en Donk en de Bergsche Maas bij Drimmelen. De gemeente moest wel een los- en laadkade aanleggen voor totaal f66.000. Daar stond dan tegenover dat het los- en laadgeld van enkele duizenden guldens per jaar ten gunste van de gemeente kwam. En de onderhoudskosten waren erg laag.

Een tweede afbeelding uit het boekwerk van A.C. Brock uit circa 1825, waarin hij steden en dorpen uit de Meierij van Den Bosch beschrijft. Hier de kastelen Huis Den Berg en Bysterveld.

De commissaris van de koningin in Noord-Brabant, baron Van Voorst tot Voorst, maakte melding van een gunstig ondernemersklimaat dankzij het kanaal. "Via het water worden steen, hout, steenkool, kunstmest, mais, gerst, haver, benevens versch hout voor de stoelenfabrieken aangevoerd; afgevoerd worden stoelen, aardappelen, hooi en stro"⁴.

In het midden van de negentiende eeuw kwam de fabricage van de meubelindustrie op gang, waar onder andere de beroemde 'Oirschotse stoelen' werden geproduceerd. Lange tijd bestonden er maar liefst vier stoelenfabrieken. In 1927 werd de Hollandsche Stoel- en Meubelfabriek (HSM) opgericht, waar hoofdzakelijk seriemeubelen werden geproduceerd. Dit bedrijf werd na een liquidatie in 1934 voortgezet onder de naam Havro Meubelfabrieken. Eerst werd alleen verkocht voor de tussenhandel, maar vanaf 1937 werd de verkoop vooral op particulieren gericht. Daarvoor werden meubeltoonzalen in Maastricht en Eindhoven geopend. De laatste was destijds de grootste van het land⁵.

Toen in de loop van de negentiende eeuw de schrale Brabantse zandgronden met guano (vogelmest uit Zuid-Amerika) en vanaf 1880 met kunstmest zoals Thomasslakkenmeel konden worden bewerkt en vruchtbaarder konden worden gemaakt, was het aantrekkelijk om ook de woeste gronden rond Oirschot te ontginnen. Vanaf die tijd zijn her en der verspreid in het landschap langgevelboerderijen ten zuiden van Oirschot verrezen.

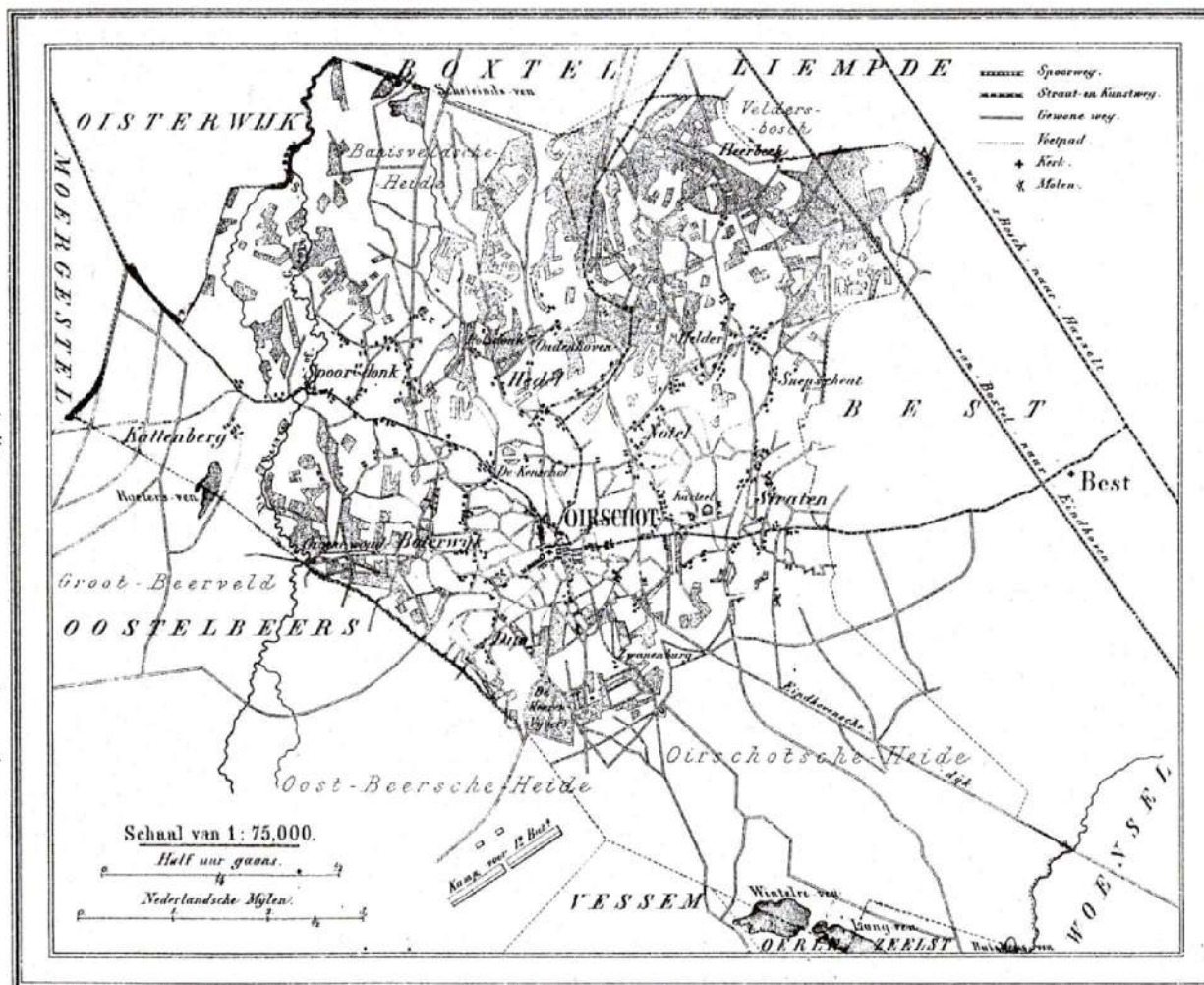
Tussen Eindhoven en Oirschot lag ook een uitgestrekt heidegebied, dat niet ontgonnen was. Oirschot was door de natuur omringd en was in een oase van rust gelegen. Maar vanaf 1954 werd het natuurterrein 'De Witte Bergen', een onderdeel van de Oirschotse Heide, ten zuidoosten van Oirschot gelegen, opgeofferd aan de Nederlandse Defensie. De Witte Bergen worden nu door tanks en andere militaire voertuigen bezet⁶.

Noten:

- 1 H.P.H. Camps, Oorkondenboek van Noord-Brabant deel I, 1979, 's-Gravenhage, 146 en 546
- 2 Chris Kolman e.a., Monumenten in Nederland, Noord-Brabant, 1997, Zwolle, 261-264
- 3 A.C. Brock, De stad en meyerij van 's Hertogenbosch of derzelver beschrijving, 1825, 247-254
- 4 <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/de-commissaris-van-de-koningin-over-oirschot>
- 5 Zoó is Noord-Brabant, Vincent Cleerdin, 1939, Amsterdam-Tilburg, 283-284
- 6 't Is zonde van Brabant, Anton van Oirschot en Jacques Akerboom, 1978, Helmond 108-109

PROVINCIE NOORDBRABANT.

GEMEENTE OIRSCHOT.

Getekend door J. Kuiper.

6027 Bunders. 4000 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

Op de kaart hierboven uit circa 1865 is de gemeente Oirschot afgebeeld. Onder het dorp zien we de buurt 't Dun. Daar staan enkele boerderijen aan de Beerseweg. Het Wilhelminakanaal en de autoweg A58 vertekenen het huidige kaartbeeld. (afbeelding Wikipedia)

Ib Eigenaren en bewoners.

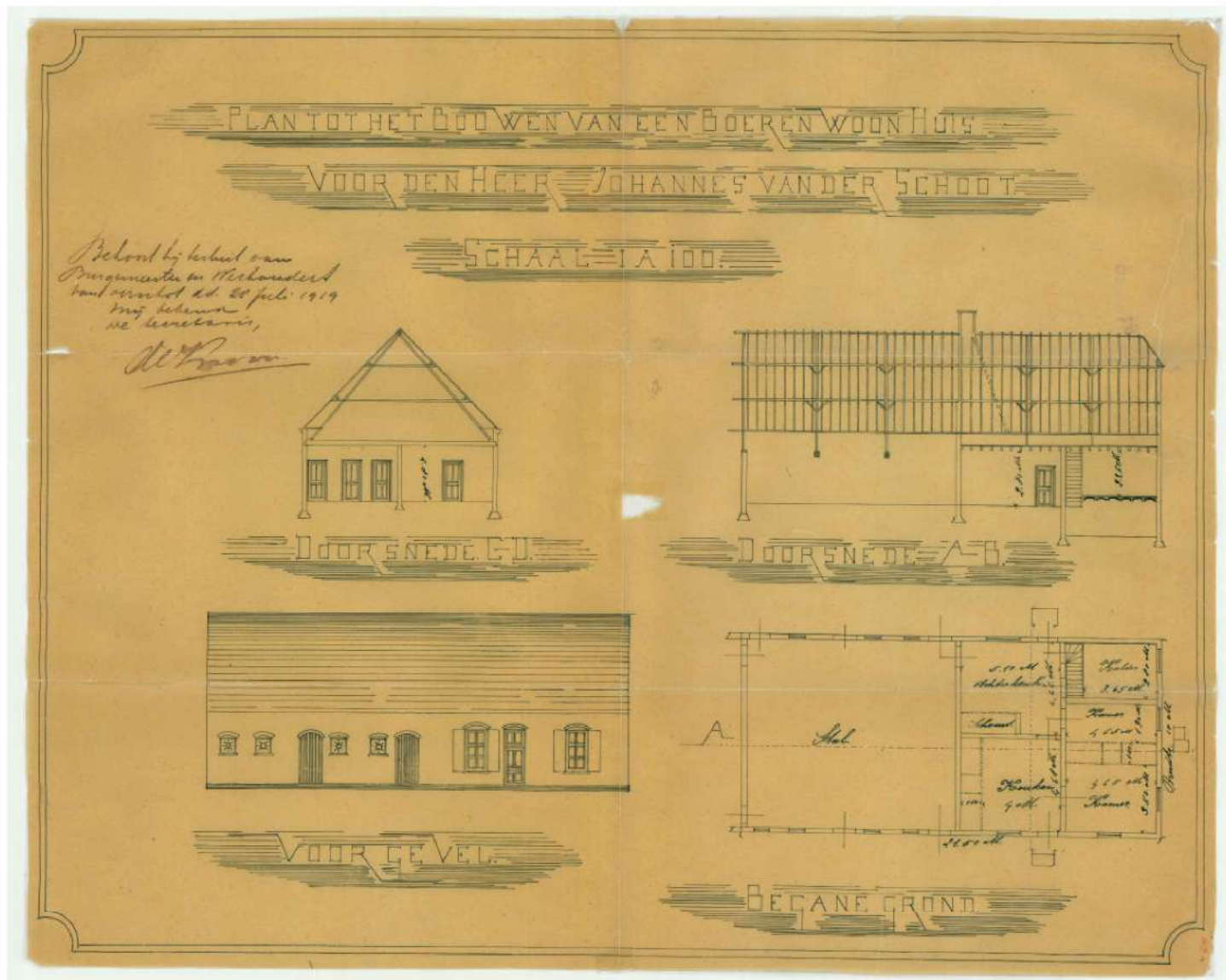
De Woenselse landbouwer Antony van Vlokhoven (Woensel, 1845 - Eindhoven, 1928) en diens acht kinderen waren sinds 1886 eigenaren van een perceel bouwland aan de Beerseweg, plaatselijk bekend als Het Dun in Oirschot.

Zij verkochten dit perceel uiteindelijk in 1917 aan de Oirschotse landbouwer Martinus J. van de Schoot (Oirschot, 1870 - aldaar, 1928). Van de Schoot was voornemens om een langgevelboerderij op zijn perceel te bouwen. Hij had contact met een architect, die in 1919 voor een zekere Johannes van der Schoot een boerderij ontworpen had op de oostelijke hoek van de straten Slingerbos en Moorland.

Hoewel die bouwvergunning in juli 1919 was verleend, is de bouw van de boerderij van Van de Schoot op die locatie nooit tot stand gekomen. De reden daarvoor is dat het geplande perceel deels afgestaan werd aan Rijkswaterstaat die hier het Wilhelminakanaal aanlegde. De bouwtekening hoefde toch niet de prullenmand in gegooid te worden, want na een contact tussen Martinus J. van de Schoot en de architect werd de boerderij uiteindelijk toch nog gerealiseerd en wel op het perceel van Van de Schoot aan de Beerseweg, een stuk ten westen van de oorspronkelijke geplande locatie.

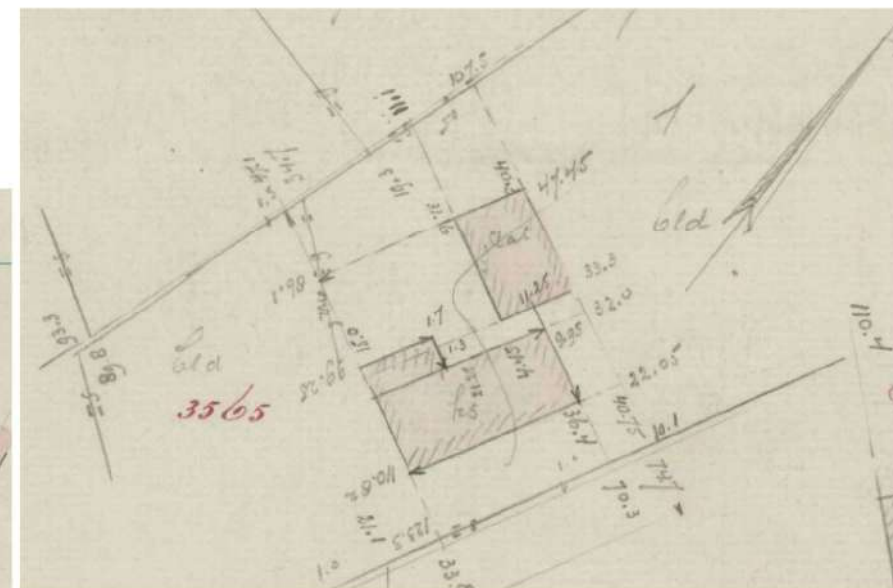
Met de bouw van de boerderij zal nog in 1919 begonnen zijn en in 1920 werd de boerderij aan Beerseweg 6 uiteindelijk opgeleverd en kon deze in gebruik genomen worden.

Er was enigszins van de oorspronkelijke bouwtekening afgeweken, want de boerderij werd aan de linkerkzijde met een schuurgedeelte van enkele meters uitgebreid. Rechts achter de boerderij werd -eveneens in 1920- een vrijstaande varkensstal gebouwd.

De oorspronkelijke bouwtekening uit 1919 voor een boerderij op de plaats waar nu het Wilhelminakanaal ligt.

Ook is de naam van Harrie Vogels als architect genoemd. Die was in 1919 echter pas zeventien jaar oud. De definitieve naam van de architect van Beerseweg 6 blijft dus -vooralsnog- helaas onbekend.

Kadastrale hulpkaart (links) en een veldwerktekening (rechts) van de bouw van de boerderij en de varkensstal in 1920.

Na het overlijden van Van de Schoot in 1928 werden diens weduwe, de Oirschotse landbouwster Cornelia van de Schoot-van den Bosch (Vessem, 1875 - Oirschot, 1956) en haar tien kinderen als nieuwe eigenaren aangewezen. In 1951 kwam het bezit bij vier kinderen Van de Schoot te liggen, met aan het hoofd de Oirschotse landbouwer Joannes van de Schoot (Oirschot, 1908 - aldaar, 1987).

Na een ruilverkaveling in 1981 bleven de gebouwen in het bezit van de familie Van de Schoot. De omschrijving van het bezit luidde toen "boerderij, schuur, erf, cultuurgrond".

Hoewel het kadaster daar geen melding van maakt, is de boerderij kort na de dood van Joannes van de Schoot in 1987 verkocht aan Wilhelmus H. "Wim" van de Ven. Immers, hij was in 1989 de bewoner en eigenaar van de boerderij.

De boerderij vóór de verbouwingen, in 1986 (foto's: Wies van Leeuwen).

Hij runde hier in die tijd met zijn vrouw Lamberdina van de Ven-Bertens "Tuinbouwbedrijf Van de Ven-Bertens", een aardbeienkwekerij.

Van de Ven vroeg in 1989 een bouwvergunning aan voor het verbouwen van de boerderij. In 1990 werd deze vergunning verleend. Architect daarbij was een zekere A. Olislagers en Bouwbedrijf Van de Wal uit Oirschot was de aannemer.

Bij de verbouwing werden drie bedsteden verbouwd tot kastruimtes. De oorspronkelijke geut, de bijkeuken, werd verbouwd en vergroot ten behoeve van een hal en een badkamer. In de woonkamer werd een nieuwe haardpartij gebouwd. De twee kleine slaapkamers en de grote zolderruimte werden eveneens verbouwd. Daar werden drie slaapkamers, een tweede badkamer en een hal ingericht.

Na de verbouwing van 1990 realiseerde Van de Ven op zijn perceel diverse bedrijfsgebouwen, zoals een aardbeienkas.

Onze informatievoorziening vanaf de kadastrale leggers eindigt in 1990 als deze leggers worden gedigitaliseerd. We zagen in het Eindhovens Dagblad nog wel een bericht, dat deze boerderij betrof.

In 2009 kwam eigenaar Van de Ven op een negatieve manier in het nieuws toen bleek dat hij op een slechte manier omging met de arbeidsvoorwaarden van een aantal Poolse aardbeienpluksters. Enige dagen na de melding werd de zaak na bemiddeling door de FNV naar ieders tevredenheid opgelost. De Poolse vrouwen kregen hun achterstallige loon van € 115.000 uitbetaald en keerden terug naar hun thuisland. Wim van de Ven (rechts) in een van zijn kassen in 2003.

Tussen 2010 en 2013 werden Wilco en Monic Bouwmans-van der Plas eigenaren van de boerderij en de overige bedrijfsgebouwen. Zij zetten hier de aardbeienkwekerij onder de naam 'Aardbeienkwekerij Bouwmans - Bij rood' voort. Naast het kweken van aardbeien worden door het echtpaar ook diverse aardbeienproducten aan de man gebracht. In de zomer van 2022 zijn er plannen om de boerderij te splitsen in twee of meer wooneenheden.

Wim van de Ven (rechts) in een van zijn kassen in 2003.

II Architectuur

IIa Beschrijving van het exterieur van volume A

Op het perceel Beerseweg 6 in Oirschot staan twee bouwvolumes die in cultuur- en architectuurhistorisch opzicht relevant zijn om beschreven te worden. Dat zijn de parallel aan de Beerseweg gesitueerde langgevelboerderij onder zadeldak en de voormalige varkensstal, eveneens onder zadeldak, die haaks op de Beerseweg, rechtsachter de langgevelboerderij is gebouwd. Beide bouwvolumes dateren uit 1919-1920. In de recente historie zijn tegen de achtergevels van de boerderij en de stal houten serres onder lessenaarsdaken gebouwd. Deze worden in deze rapportage buiten beschouwing gelaten.

De langgevelboerderij, algemeen

De 36 meter en 10 centimeter lange langgevelboerderij van Beerseweg 6 ligt met de voorgevel en de voordeur aan de Beerseweg. Deze officiële voordeur is echter niet in gebruik, aangezien de met gras begroeide voortuin niet officieel ontsloten is en slechts met enige moeite te betreden is.

Bron: Google maps.

De langgevelboerderij, voorgevel

De voorgevel van de langgevelboerderij kan gekenmerkt worden als een enkellaagse lijstgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. De gevel is -vermoedelijk in 1990- voorzien van cementvoegen. Onderaan de gevel een grijs geschilderde, gepleisterde plint.

Rechts in de gevel het woonhuisgedeelte van de boerderij met een centrale voordeur en een zesruits schuifvenster links en rechts daarvan, waarbij het linkervenster dichterbij de deur staat, dan het rechtervenster. Een detail dat ook op de bouwtekening staat aangegeven.

De houten voordeur dateert vermoedelijk nog uit 1920 en is opgebouwd met een vijftal spiegelpanelen.

Onderaan twee rechthoekige verticale panelen, daarboven drie kleinere verticale panelen, die tezamen aan de bovenzijden ervan een segment-boog vormen.

Alle panelen zijn geprofileerd. In het midden van de drie bovenste panelen is een koperen deurroostertje als deurspion geplaatst. Op de centrale deurregel is een zilverkleurige metalen brievenbus aangebracht en links bevindt zich een deurgreep van hetzelfde materiaal.

Boven de deur een tweeruits houten bovenlicht met relatief brede middenstijl. Het bovenlicht kan als valraam functioneren. Deur en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, afgewerkt met kraalprofiel.

Tot het kozijn behoort ook een houten deurkalf, voorzien van twee horizontale siergleuven. Op de rechterkozijnstijl is een emaille huisnummerbordje "6" geschroefd.

De kozijnstijlen rusten op een hardstenen drempel met relatief hoge hardstenen deurneuten. De drempel en de deurneuten zijn hier na 1986, mogelijk bij de verbouwing van 1990, geplaatst. Boven het bovenlicht is een getoogd houten boogveld geplaatst, met aan de onderzijde een horizontaal geplaatste kraal. Het boogveld wordt overspannen door een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De schuifraampen.

Elk van beide vensters naast de voordeur is vergelijkbaar uitgevoerd. Het vierruits onderraam is voorzien van een relatief brede middestijl en dat geldt ook voor het tweerruits bovenraam dat verder naar voren staat. Door het onderste deel van elk van beide linkerkozijnstijlen steekt een metalen schuifraampen met bolle kop, waarmee het onderraam opgehouden kan worden. Onder elk venster een rechte, grijs geschilderde betonnen of gepleisterde bakstenen raamdorpel met oren.

De afwerking van de vensters aan de bovenzijden met houten boogveld en segmentboog is gelijk aan die van de voordeur. De vensters kunnen volledig afgesloten worden door middel van functionele houten luiken, die zijn voorzien van gesmede gehengen en die door middel van wigvormige gesmede luikwervels in open stand gehouden worden. In de plint onder het rechtervenster is een klein stootvoegrooster opgenomen voor ventilatiedoeleinden.

Ter hoogte van de balklaag zijn in het woonhuisgedeelte vier smeedijzeren sierankers geschroefd. Elk anker is opgebouwd met drie schieters, waarvan de middelste aan de bovenzijde hartvormig is. Op het hart een bolvorm en onder het hart een bandje. Aan de onderzijde is de middelste schieter afgeplat. De twee buitenste schieters zijn aan de onderzijden licht gekromd en zijn aan de bovenzijden voorzien van een sierlijke voluut die tegen de middelste schieter vastgezet is.

In het middelste deel van de voorgevel staat een getoogde houten loopdeur, voorzien van smeedijzeren gehengen, boven een bakstenen drempel. De deur is overspannen met een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen. Links van de deur twee getoogde betonnen vierruits stalramen met onder elk raam een grijs geschilderde horizontale ventilatiegleuf en licht uitstekende raamdorpel. De stalramen dateren vermoedelijk uit de jaren '50 of '60 van de twintigste eeuw. Boven elk venster de gebruikelijke segmentboog.

Rechts van de loopdeur drie van dergelijke stalramen. Op de oude bouwtekening is op de plaats van het derde stalraam van rechts een tweede loopdeur ingetekend. Aangezien het metselwerk op deze plaats lichte afwijkingen vertoont moet niet uitgesloten worden dat op de plaats van dat derde stalraam van rechts daadwerkelijk een tweede loopdeur in de gevel heeft gestaan.

In het metselwerk linksboven het middelste van de drie stalramen steekt een afvoerpijp uit de gevel. Links van de twee linkerstalramen (links van de loopdeur) loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Ongeveer op kniehoogte bevindt zich in de regenpijp een rond-boogvormige omranding met een rooster daarin: een zogenaamde 'bladafscheider'.

Ter hoogte van de gebinten in de stal zijn twee lange smeedijzeren staa-fankers aangebracht. De ankers zijn, vanwege hun uitzonderlijke lengte (ca. 1 meter lang), voorzien van dubbele ogen. De ogen zijn afgewerkt met een diamantkop. Aan de uiteinden van de ankers zijn andreaskruisen tussen dubbele lijnen ingekerfd.

Rechts in het linkerdeel van de voorgevel van de boerderij staat een hoge dubbele houten deel-deur, voorzien van smeedijzeren gehengen. Boven de deuren een dubbele latei. Links van de deeldeuren vijf getoogde betonnen vierruits stalramen, hier zonder ventilatiegleuven, maar met schuin geplaatste bakstenen raamdorpels. Ook deze stalramen dateren vermoedelijk uit

de jaren '50 of '60 van de twintigste eeuw.

Links in de gevel loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Aan de onderzijde is daarop een bladafscheider aangebracht. Ter hoogte van de gebinten zijn in dit linkerdeel van de gevel in totaal vier vergelijkbare lange staa-fankers met dubbele ogen aangebracht.

De gehele voorgevel wordt aan de bovenzijde op een weinig voorkomende manier beëindigd; ten eerste bevat de gevel een driedig trapsgewijs uitkragende muizentand, ten tweede wordt de gevel afgetopt met een houten kroonlijst, afgewerkt met een zinken kraal. Een dergelijke luxe gevelbeëindiging is bij boerderijen weinig voorkomend.

De langgevelboerderij, linkerzijgevel

De situatie in 1986 (detail foto: Wies van Leeuwen).

De linkerzijgevel van de langgevelboerderij kan gekenmerkt worden als een aan de linkerzijde licht geknikte, want aangekapte en daardoor asymmetrische, enkellaagse tuitgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. De gevel is -vermoedelijk in 1990- voorzien van cementvoegen en bevat geen plint.

Links op het begane grondniveau heeft oorspronkelijk een hoge dubbele houten deeldeer in de gevel gestaan. Boven de deuren een betonnen latei met oren die aan de onderzijden iets naar onderen doorlopen.

Tijdens een onbekende verbouwing vóór 1986 zijn deze deuren verwijderd en is de vrijgekomen ruimte dichtgemetseld. In het nieuwe metselwerk heeft men toen een rechthoekig vierruits venster geplaatst. Deze situatie zien we op een foto uit 1986 van Wies van Leeuwen van de provincie Noord-Brabant terug.

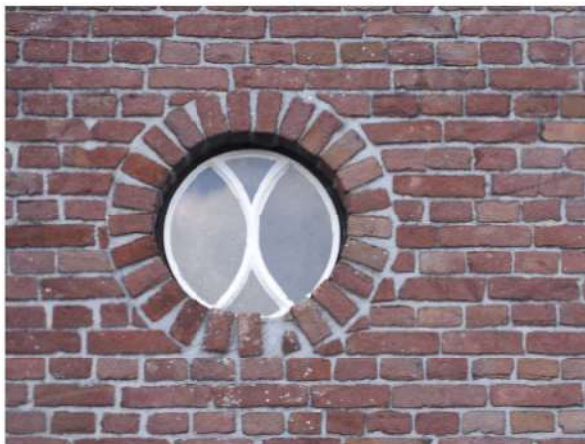
Bij de verbouwing in 1990 zijn het vernieuwde metselwerk en het venster weer verwijderd en zijn nieuwe dubbele houten deeldeuren op de oorspronkelijke plaats teruggebracht. Deze deuren zijn opgebouwd uit verticale kraaldelen. De oorspronkelijke latei werd gehandhaafd. De nieuwe deuren staan op een betonnen drempel en bevatten lange smeedijzeren gehengen.

Rechts van het midden van de gevel staat op het begane grondniveau een getoogd betonnen vierruits stalraam uit de jaren '50 of '60 van de twintigste eeuw. De ruiten zijn van blank kathedraalglas. Onder het raam is noch een ventilatiegleuf, noch een raamdorpel aangebracht. Het raam wordt overspannen door een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Ter hoogte van de gebinten zijn in de gevel drie reguliere staafankers en aan de linkerzijde één gordinganker aangebracht. Dit gordinganker is overigens qua uiterlijk gelijk aan de staafankers.

Uiterst rechts in de gevel bevindt zich op dit niveau het uiteinde van de houten kroonlijst van de voorgevel. Ter versiering is onder dit uiteinde een trapsgewijs opgebouwde bakstenen kraagsteen gemetseld.

Midden in de gevel is op het zolderniveau een gietijzeren rondlicht aangebracht. Dit raam heeft twee segmentboogvormige gietijzeren roeden die het raam in twee spitsovale ruiten en twee kleinere driehoekige ruiten met gebogen roeden verdelen. Rondom het rondlicht een halfsteense rollaag.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van gordingankers en worden beëindigd door drie baksteenlagen die de schuine loop van de gevel volgen. Het gaat om twee strekkenlagen met een koppenlaag daartussen. Deze koppenlaag is uitgevoerd als platte muizentand. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt door cementranden.

De top van de gevel is voorzien van een bakstenen schoorsteen die aan de voorzijde licht uitsteekt. De onderzijde van dit uitstekende deel is trapsgewijs opgebouwd.

De schoorsteen is voorzien van een staafanker en wordt aan de bovenzijde afgetopt door een overstekende grindbetonnen dekplaat.

De langgevelboerderij, achtergevel

De achtergevel van de boerderij kan verdeeld worden in drie stukken. Elk van deze drie delen kan gekenmerkt worden als een enkellaagse lijstgevel. Het linkerdeel van de gevel is regulier opgemetseld en is even hoog als de voorgevel. Het middelste deel is een smalle, ver uitstekende uitbouw onder lessenaarsdak en het rechterdeel van de gevel is eveneens aangekapt en steekt ook uit, maar minder ver dan het middelste deel. Uit kadastrale veldwerktekeningen kunnen we opmaken dat alleen het smalle middelste segment na 1920 tot stand gekomen moet zijn. Het vermoeden bestaat dat dit bouwdeel in de jaren '20 of '30 van de twintigste eeuw is toegevoegd.

Het rechterdeel van de gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van lichtrode tot rode bakstenen in kruisverband. Doordat dit metselwerk afwijkt van het overige metselwerk in de boerderij, wordt aangenomen dat deze gevel uit de tweede helft van de twintigste eeuw stamt. Onderaan in dit geveldeel een laag trasraam van donkerrode bakstenen. Zowel uiterst links als uiterst rechts in dit rechterdeel van de gevel loopt een zinken regenpijp naar beneden.

Direct rechts van de linkerregenpijp en direct links van de rechterregenpijp staan in de gevel twee sets van moderne houten dubbele deeldeuren. Beide sets zijn voorzien van lange smeedijzeren gehengen en worden overspannen door een smalle stalen latei met oren. Links ligt onder de deuren een bakstenen drempel, rechts is deze van beton.

Rechts van de linkerset deuren en links van de rechterset deuren staat een getoogd houten vierruits stalraam in de gevel. Onder elk raam een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel en boven elk raam een halfsteense segmentboog. Dit rechtergeveldeel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een zinken mastgoot.

Het uitstekende smalle centrale geveldeel

De korte rechtergevel en de bredere voorgevel van het ver uitstekende smalle centrale geveldeel zijn opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband.

De smalle rechterzijgevel is blind uitgevoerd. Links loopt een zinken regenpijp vanuit de mastgoot aan de voorzijde langs de gevel naar beneden. De schuine zijde van de gevel wordt afgetopt met een cementrand. Tegen de gevel is een hoge metalen lantaarnpaal bevestigd.

Alleen het linkerdeel van de brede gevel is opgebouwd in een halfsteens verband. Dit deel is mogelijk in een latere fase tot stand gekomen. De linkergevel ligt terug en is voorzien van kunststof schroten als onderdeel van de veranda's die hier in recente tijd zijn gebouwd.

Rechts van het midden van de brede voorgevel van het uitstekende smalle geveldeel staat een rechthoekig-liggend houten venster in de gevel. Dit venster heeft twee naar buiten openslaande enkelruits onderramen en een vast vierruits bovenraam, waarbij de ruiten naast elkaar geplaatst zijn. Zowel het bovenraam als de onderramen zijn voorzien van weldorpels.

Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Boven het venster een halfsteense rollaag. Links van het venster loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Die loopt ongeveer op de grens van het halfsteens verband (links) en het kruisverband (rechts). Ook deze gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot.

Het linkerdeel van de achtergevel is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. Een plint is hier niet aanwezig. Op één gevelopening na zijn alle gevelopeningen in dit linkerdeel in of na 1990 vernieuwd.

Rechts een getoogde houten loopdeur, voorzien van smeedijzeren gehengen en een openslaand vierkant vierruits raampje op ooghoogte. De deur kan afgesloten worden met een klinkslot, waartoe ook een klinkneus in het metselwerk links van de deur is geplaatst. Boven de deur een steense rollaag van afwisselend strekken en dubbele koppen. Rechts van de deur een getoogd betonnen vierruits stalraam met horizontale ventilatiegleuf, schuin geplaatste bakstenen raamdorpel en halfsteense segmentboog.

Links van de deur een getoogd houten zesruits stalraam, waarbij de roeden van de ruiten geprofileerd zijn. Onder het raam een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel en boven het raam een halfsteense segmentboog.

Schuin rechtsboven de deur is in de gevel een rechthoekig-liggend houten hooiluik aanwezig, dat mogelijk nog uit 1920 dateert en is opgebouwd uit verticale kraaldelen. Verder is het luik voorzien van smeedijzeren gehengen en wordt het overspannen door een smalle houten latei die alleen aan de linkerzijde is verlengd met een oor.

Links van het linkerstalraam is een circa 1 meter lang smeedijzeren staafanker met twee ogen in de gevel aangebracht.

In het middelste deel van het linkerdeel van de achtergevel een getoogde glas-houtdeur met vier ruiten, waarvan de bovenste twee ruiten samen getoogd zijn. De deur is gevat in een getoogd houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een hardstenen drempel met korte deurneuten.

Het metselwerk links en rechts van de deur is vernieuwd met lichtrode tot rode bakstenen. Dat geldt ook voor de steense segmentboog boven de deur, die ook hier uit strekken en dubbele koppen is opgebouwd. Rechts van de deur eenzelfde getoogd houten zesruits stalraam als rechts.

Rechts in het linkerdeel van het linkerdeel van de achtergevel staat een houten kruisvenster. Onderaan twee vaste ruiten en bovenaan twee half zo hoge enkelruits ramen. Onder het venster een rechte betonnen raamdorpel. Het venster kan volledig afgesloten worden door middel van een aluminium rolluik.

Aan de bovenzijde van het venster wordt het luik opgerold in een rolkast. Daardoor is niet zichtbaar of het venster getoogd is of dat er sprake is van een boogveld. Het venster wordt overspannen door een steense segmentboog, bestaande uit strekken en dubbele koppen.

Links: Het uiterste linkerdeel van de achtergevel is uitsluitend vanaf dit standpunt zichtbaar.

Links van dit venster staat een vergelijkbaar venster, maar dan half zo breed; hier is dus één vaste ruit aan de onderzijde aanwezig en bovenaan een enkelruits raam. Ook dit venster wordt met een rolluik afgesloten. Het metselwerk onder het venster is vernieuwd en rood van kleur. Op deze plek stond voor 1990 een deur. Tussen beide vensters is een smeedijzeren staafanker van gebruikelijke hoogte aangebracht. Links van het smalle venster staat een houten deur haaks op de gevel, als onderdeel van de veranda.

Verder naar links in de gevel kom je buiten de veranda in een gangetje tussen de boerderij en de vroegere varkensstal, dat aan beide zijden met een deur wordt afgesloten. De gevel is hier blind en bevat nog twee reguliere staafankers.

Het gehele linkerdeel van de achtergevel van de boerderij wordt aan de bovenzijde beëindigd door een vergelijkbare baksteenfries als in de voorgevel. Hier is de muizentand echter tweelaags met een uitstekende strekkenlaag als bovenste laag. De baksteenfries wordt ter hoogte van het hooiluik onderbroken. Het linkerdeel van de achtergevel wordt afgetopt door een zinken mastgoot.

De langgevelboerderij, rechterzijgevel

De rechterzijgevel van de boerderij kan gekenmerkt worden als een symmetrische enkellaagse tuitgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van donker-rode bakstenen in kruisverband. De gevel is -vermoedelijk in 1990- voorzien van cementvoegen. Onderaan de gevel een grijs geschilderde, gepleisterde plint. In deze plint zijn op twee plaatsen kleine stootvoegroosters opgenomen voor ventilatiedoeleinden. Uiterst rechts in de gevel loopt een zinken regenpijp vanuit de mastgoot van de achtergevel langs de gevel naar beneden.

Rechts van het midden op het begane grondniveau staat een venster in de gevel dat identiek is aan de twee vensters in het woonhuisgedeelte van de voorgevel.

Rechts op het begane grondniveau staat in de plint een getoogde gevelopening, voorzien van diefijzers. Achter de diefijzers geen venster, maar een beplating waarin twee ventilatie-eenheden zijn opgenomen. De gevelopening wordt overspannen door een halfsteense segmentboog.

Rechtsboven dit kelderlicht bevindt zich een kleiner formaat houten opkamervenster, bestaande uit een tweeruits onder- en bovenraam met brede middenstijlen en weldorpels. Onder het venster een rechte, gepleisterde bakstenen of betonnen raamdorpel met oren. Boven het venster is een getoogd houten boogveld geplaatst, dat wordt overspannen door een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele-koppen. Het venster kan afgesloten worden door middel van een aluminium rolleuk, waartoe ook een rolkast behoort.

Direct links van het kelderlicht is tegen de gevel een ont-sierende installatie, een warmtepomp geplaatst. Vanuit de pomp loopt een aluminium kabelgoot langs de gevel omhoog en wordt op twee plaatsen afgetakt. Ter hoogte van de balklaag zijn in de gevel twee staafankers aange-bracht. Het middelste derde anker lijkt verwijderd te zijn.

Links op dit niveau is weer het uiteinde van de kroonlijst van de voorgevel zichtbaar. Onder het uiteinde kraagt het metselwerk in de zijgevel uit.

Zowel links als rechts op het zolderniveau staat een houten venster, opgebouwd uit twee tweeruits ramen, waartussen een houten middenstijl. De ramen zijn gevat in een houten kozijn, afgewerkt met biljoenen en kapellen. Onder elk venster een rechte gepleisterde bakstenen of betonnen raamdorpel met oren. Boven elk venster een getoogde beplating als boogveld, waarboven een steense segmentboog van strekken en dubbele koppen.

De vensters kunnen volledig afgesloten worden door middel van functionele houten luiken, die door middel van wigvormige smeedijzeren luikwervels open gehouden worden. Linksboven het rechter zoldervenster is in de gevel een vierkant aluminium ventilatierooster geplaatst.

De afwerking van de schuine zijden van de gevel is vergelijkbaar met die van de linkerzijgevel. De schoorsteen wordt hier niet afgedekt door een grindbetonnen afdekplaat, maar uit de schoorsteen steekt een aluminium afvoerpijp, afgetopt met een schoorsteenkap, type 'Chinese hoed'. Van de bakstenen schoorsteen steekt de op één na bovenste baksteenlaag uit.

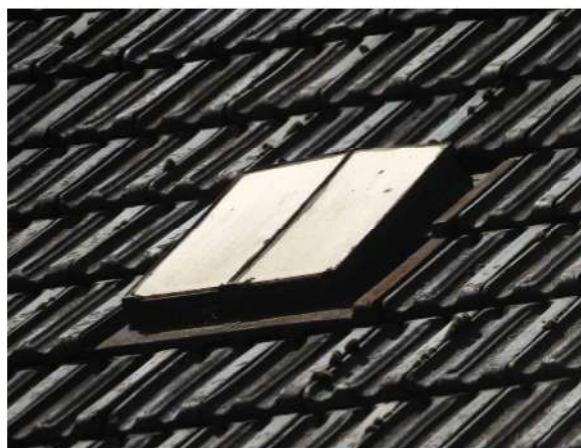
De langgevelboerderij, dak

Het deels aangekapte zadeldak van de boerderij is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. Ter hoogte van het voormalige stalgedeelte zijn in het voorste dakschild twee oude, getoogde gietijzeren tweeruits dakramen aangebracht. Ter hoogte van het woonhuisgedeelte zijn in hetzelfde dakschild drie moderne Velux dakramen van een groter formaat geplaatst.

Op de nok van het dak staat tussen het woonhuisgedeelte en het voormalige stalgedeelte een bakstenen schoorsteen. Deze is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in een halfsteens verband. Het voegwerk dateert vermoedelijk uit 1990. Het metselwerk kraagt aan de bovenzijde iets uit. Daarboven is de schoorsteen aan vier zijden open. De schoorsteen wordt afgetopt door een overstekende grindbetonnen dekplaat.

In het achterste dakschild bevindt zich links een modern Velux dakraam en steekt een metalen afvoerpijp uit het dak. Een vergelijkbare afvoerpijp steekt uit het lessenaarsdak van de ver uitstekende centrale uitbouw in de achtergevel. Iets hoger, in het zadeldak van de

boerderij is een forse aluminium afvoerpijp geplaatst. Deze wordt afgetopt door een zogenaamde 'rotorvent' als kap. In het rechterdeel van het achterste dakschild bevindt zich een klein, getoogd gietijzeren dakraam.

Exterieur van de voormalige varkensstal

algemeen

Rechts achter de langgevelboerderij van Beerseweg 6 staat, dwars op de boerderij, een vrijstaand gebouw dat tegenwoordig in gebruik is als woonhuis/Bed & Breakfast, maar dat oorspronkelijk de functie van varkensstal had en tegelijk met de boerderij in 1919-1920 gebouwd werd.

Het betreft een enkellaags volume onder asymmetrisch zadeldak. Tegen het oostelijke deel van de zuidwestelijke gevel van het pand is in recente jaren een houten veranda gebouwd, als voortzetting van de veranda tegen het linkerdeel van de achtergevel van de boerderij. Deze veranda wordt vanwege de geringe leeftijd en lage monumentwaarde in dit rapport buiten beschouwen gelaten.

De voormalige varkensstal, zuidwestelijke gevel

De zuidwestelijke lange gevel van de voormalige varkensstal kan gekenmerkt worden als een enkellaagse lijstgevel en is opgebouwd in schoon metselwerk van lichtrode tot rode bakstenen in kruisverband.

Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Direct rechts daarvan heeft vroeger een schuifdeur aan een smeedijzeren schuifregel gehangen. De schuifregel hangt hier nog altijd, maar de deur is verdwenen. De schuifregel krult aan beide uiteinden iets omhoog en is bevestigd tegen een horizontale houten balk die op zijn beurt tegen de nog altijd aanwezige houten latei is bevestigd. De na het verwijderen van de schuifdeur ontstane opening is destijds met donkerrode bakstenen dichtgemetseld, waarbij delen in kruisverband (lagere delen) en delen in een staand verband (hogere delen) zijn gemetseld.

In het nieuwe metselwerk zijn twee rechthoekige betonnen vierruits stalramen geplaatst. De onderdorpels daarvan steken als een raamdorpel uit en onder elk van beide stalramen is een ventilatiegleuf aangebracht. Hieronder een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel.

Elk van beide stalramen wordt overspannen door een halfsteense rollaag van lichtrode tot rode bakstenen. Dit type bakstenen is ook tussen de vensters toegepast. Rechts, op de grens van het nieuwe en oude metselwerk zijn nog de twee duimen van de oude schuifdeur zichtbaar. In het nieuwe metselwerk onder de twee stalramen is een ring zichtbaar, waaraan boerderijdieren vastgemaakt konden worden. Even voor dit deel van de gevel staat een ontsierende warmtepomp.

Het metselwerk in het midden van de gevel is nog authentiek. Hier staat een getoogde houten deur, opgebouwd uit verticale kraaldelen en voorzien van smeedijzeren gehengen onder een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen. De deur kan afgesloten worden door middel van een klinkslot, waartoe ook een smeedijzeren klinkneus in het metselwerk rechts van de deur is aangebracht. De deur rust op een bakstenen drempel. Direct links van deze loopdeur staat een tweede loopdeur. Deze is echter iets soberder uitgevoerd, namelijk met gewone houten delen, geen kraaldelen. Bovendien is de deur niet getoogd, maar wordt deze overspannen door een halfsteense rollaag. De gehengen, het klinkslot en de bakstenen drempel zijn hier ook toegepast. In het metselwerk links boven de laatstgenoemde loopdeur is een staafanker aangebracht. Rechts van de getoogde loopdeur staat een betonnen stalraam in de gevel, identiek aan de stalramen links. In het metselwerk rechtsboven dit stalraam bevindt zich een tweede staafanker.

Het linkerdeel en het middelste deel van de gevel worden aan de bovenzijde beëindigd door een met een houten beplating afgezette kantgording, waarboven een zinken mastgoot is geplaatst.

Het rechterdeel van de gevel bevindt zich in de houten veranda. Hier staat in de gevel een tweede getoogde houten loopdeur, vergelijkbaar met de getoogde loopdeur links in de gevel, echter een stuk smaller. Deze deur is hier recent geplaatst. Zowel links als rechts van deze loopdeur staat een rechthoekig houten zesruits schuifvenster in de gevel. Beide schuifvensters dateren vermoedelijk nog uit 1920. De kozijnen van de vensters zijn versierd met biljoenen en kapellen en de rechte onderdorpel is van baksteen en steekt als een raamdorpel iets uit. Boven elk van beide schuifvensters is een halfsteense rollaag aangebracht. In het metselwerk onder het rechtervenster bevindt zich een ventilatierooster.

De voormalige varkensstal, noordwestelijke gevel

De noordwestelijke korte gevel van de voormalige varkensstal kan gekenmerkt worden als een asymmetrische enkellaagse puntgevel. De asymmetrie van de gevel wordt veroorzaakt door het feit dat de gevel rechts hoger is opgetrokken dan de gevel links. Ook in deze gevel zijn sporen van een recente verbouwing zichtbaar. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van oranje- tot rode bakstenen in kruisverband.

Links op het begane grondniveau staat een moderne houten deur met een moderne metalen deurgreep en gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een donkere hardstenen drempel met deurneuten. Het kozijn is gevat in een smalle gecementeerde omlijsting. Rechts van de deur staat een gietijzeren halfrondlicht, waarbij twee gekromde gietijzeren roeden het venster in drie ruiten verdelen. Het venster wordt overspannen door een halfsteense rondboog.

Even links van het midden van de gevel staat op het begane grondniveau een rechthoekig betonnen vierruits stalraam geplaatst. De onderdorpel daarvan steekt als een raamdorpel uit en onder het stalraam is een ventilatiegleuf aangebracht. Hieronder een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. De stijlen en de bovendorpel van het stalraam zijn gevat in een smalle gecementeerde omlijsting, die aan de bovenzijde wordt overspannen door een halfsteense rollaag van donkerrode bakstenen. De onderste delen van de rollaag gaan schuil achter de gecementeerde omlijsting, waardoor het lijkt alsof de rollaag uit klezoren is opgebouwd. Rechts van het stalraam steekt een ventilatiepijp kort recht uit de gevel.

Rechts in de gevel is het metselwerk vernieuwd met donkerrode bakstenen. In dit metselwerk bevindt zich een houten varkensdeur, opgebouwd uit een korte bovenzijde en een langere ondervleugel. Beide vleugels zijn voorzien van smeedijzeren gehengen. De ondervleugel kan door middel van een grendelslot worden afgesloten. De bovenzijde wordt overspannen door een halfsteense rollaag.

Ter hoogte van de balklaag zijn drie staafankers in de gevel geplaatst. Uiterst links en uiterst rechts op dit niveau is een houten wang van de omkappig van de kantgordingen van de lange gevels zichtbaar.

Rechts onderaan op het zolderniveau staat een getoogde houten hooideur, die eveneens met een grendelslot dicht wordt gehouden en is voorzien van smeedijzeren gehengen. De deur wordt overspannen door een steense segmentboog van strekken en dubbele koppen.

In de schuine zijden van de gevel zijn smeedijzeren gordingankers geplaatst. Sommige daarvan staan diagonaal in de gevel, sommige ook niet. Dat het dak in recente jaren is vervangen, blijkt uit het feit dat de schuine zijden van de gevel afgetopt worden door een dubbele halfsteense strekkenlaag van donkerrode bakstenen, waarop cementranden liggen.

De voormalige varkensstal, noordoostelijke gevel

De noordoostelijke lange gevel van de voormalige varkensstal kan gekenmerkt worden als een enkellaagse lijstgevel en is opgebouwd in schoon metselwerk van lichtrode tot rode bakstenen in kruisverband. Her en der zijn echter ook donkerdere stenen en orangerode stenen toegepast. Een en ander zal verband houden met de recente verbouwing van de vroegere varkensstal.

Zowel uiterst links als uiterst rechts in de gevel loopt een zinken regenpijp naar beneden. In de gevel staan in totaal vier varkensdeurtjes, zoals in de kopse noordwestelijke gevel. Onder elke deur zijn nog drie reguliere baksteenlagen aanwezig.

De deuren zijn niet meer functioneel; achter sommige deuren is een enkelruits raam geplaatst, achter andere deurtjes is alleen een bovenraam geplaatst en is het onderste gedeelte met metselwerk ingevuld.

Bovenaan in het metselwerk links van elke set onder- en bovendeuuren is een rechthoekig-liggend betonnen drieruits stalraam geplaatst. Onder elk van deze stalramen een ventilatieopening en een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel daaronder. De stalramen worden overspannen door een rollaag, waarvan de lengte niet bepaald kan worden, omdat de bovenste delen van de rollagen achter het houten plaatwerk van de kantgording schuilgaan.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgetopt door een zinken mastgoot.

De voormalige varkensstal, zuidoostelijke gevel

De zuidoostelijke korte gevel van de voormalige varkensstal kan gekenmerkt worden als een asymmetrische enkellaagse tuitgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode tot rode bakstenen in kruisverband.

Het begane grondniveau is blind uitgevoerd. ter hoogte van de balklaag is aan de linkerzijde een staafanker zichtbaar. Mogelijk is achter een boompje, dat tegen de gevel is geplaatst, nog een tweede anker zichtbaar.

Links op het zolderniveau bevindt zich een houten vierruits venster, dat vermoedelijk nog uit 1920 stamt. Het kozijn van het vensters is voorzien van biljoenen en kapellen en de rechte onderdorpel is van baksteen en steekt als een raamdorpel uit, zij het zeer licht. Het venster wordt overspannen door een halfsteense rollaag.

In de schuine zijden van de gevel zijn twee diagonaal geplaatste gordingankers aangebracht. De schuine zijden worden afgetopt door forse, iets uitstekende cementranden. Die worden aan de bovenzijden onderbroken door de bakstenen schoorsteen. Hierin is een nokgordinganker geplaatst.

De voormalige varkensstal, dak

Het asymmetrische zadeldak van de voormalige varkensstal is belegd met blauwe gesmoorde muldenpannen. In het zuidwestelijke dakschild zijn recent drie Velux dakramen geplaatst en er steekt een korte vierkante afvoerpijp diagonaal uit het schild. In het noordoostelijke dakschild zijn twee Velux dakramen geplaatst.

Aan de zuidoostelijke zijde van de nok van het dak staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode tot donkerrode bakstenen in een halfsteens verband. De op één na bovenste baksteenlaag steekt aan alle zijden iets uit.

Interieur van de langgevelboerderij

De begane grond van de langgevelboerderij

De kelder en opkamer

Deze langgevelboerderij is nog op de traditionele wijze gebouwd. Dat wil zeggen, dat een kelder onder de opkamer gebouwd was. De toegang tot de opkamer en de deur naar de kelder zijn in de keuken opgenomen. plattegrond interieur

De originele kelder is samen met de opkamer in 1990 verbouwd. De kelder heeft nu een betonnen plafond. De wanden zijn wit gestuct en de vloer is gecementeerd. De getoogde gevelopening, ook zichtbaar in de buitenmuur, is in de noordoostelijke zijgevel opgenomen. In plaats van een venster is hier een beplating aangebracht, voorzien van twee ventilatie-eenheden.

In 1990 heeft de eigenaar de oorspronkelijke trap die hier omhoog liep naar de zolder laten verwijderen. Daarom is de opkamer nu door middel van een moderne brede houten trap van vier treden te bereiken. Deze trap heeft lage houten trapwangen. Aan één zijde is een moderne houten handlijst tegen de muur bevestigd. De opkamer is met houten vloerdelen belegd en krijgt daglicht binnen via een breed vierruits opkamervenster in de noordoostelijke topgevel. Het plafond van deze ruimte bestaat uit een balklaag van staande balken (ca. 5 x 15 cm) die in de muren zijn gelegd. Op de balken liggen de vloerdelen van de zolderruimte daarboven. Deze plafonds zijn in alle kamers toegepast.

Deze zogenaamde enkelvoudige balklagen bestaan al sinds eeuwen, maar werden vooral in de nieuw gebouwde woonhuizen en boerderijen na circa 1850 standaard toegepast.

De keuken

De achterdeur in de achtergevel komt uit in een halletje, dat toegang geeft tot zowel de keuken als de bed & breakfast en een deel van de zuidelijke bedrijfsruimte met de badkamer.

De vloer van de keuken is met plavuizen belegd en de ruimte is gestuct. Het plafond van deze ruimte bestaat weer uit de balklaag van staande balken die in de muren zijn gelegd. Daarop liggen de vloerdelen van de zolderruimte daarboven. In de keuken is een overblijfsel van de oude schouw zichtbaar, die momenteel als ruimte voor een moderne kookplaat en een modern aanrecht dient. De verbinding met de schoorsteen op het dak bestaat nog steeds.

Een deel van de keukenruimte, rechts naast de schouw, was voorheen de plaats voor een kolen- of houtfornuis. Die ruimte is nu opgevuld met inbouwapparatuur en kastjes.

Boven de schouwruimte en boven de plaats voor de inbouwapparaten is in 1990 op een traditionele wijze een houten ombouw geplaatst. De schoorsteenmantel is samengesteld uit houten elementen, geïnspireerd op de klassieke orde met zijn opbouw van een architraaf, die eenzelfde vormgeving heeft als de deurtjes van de inbouwkast, beëindigd door een kroonlijst. Daartussen holle en bolle profielen en een ojiefprofiel, dat zich naar boven toe verbreedt.

In de achtergevel staan twee rechthoekige vensters. Het ene is smal en heeft een eenvoudig rechthoekig bovenraam, het andere is vierruits. De bovenramen kunnen worden geopend als klepramen. De dagkanten zijn met houten plaatwerk bedekt en de houten vensterbanken hebben kleine oren.

De woonkamer

De keuken is door een tussenmuur afgescheiden van de woonkamer. In die muur is dus de schouw opgenomen.

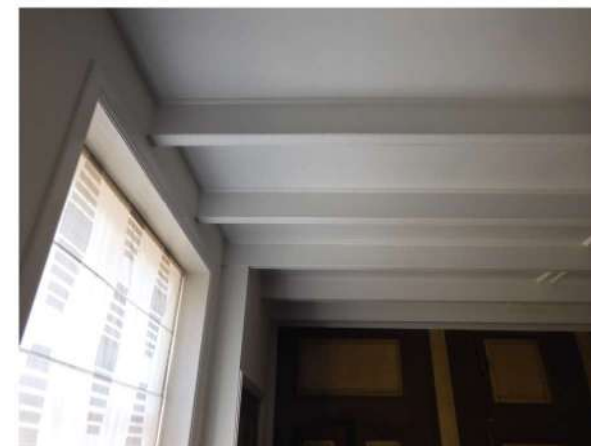
De woonkamerruimte is in twee delen opgedeeld. De vloer is belegd met plavuizen en de ruimte is gestuct. Het plafond is precies zoals in de keuken samengesteld uit op korte afstand van elkaar geplaatste staande balken die in de muren zijn gelegd. In deze woonkamer is in 1920 een drietal bedsteden voor de muur tussen de voormalige stal en deze kamer geplaatst. Nu functioneren deze bedsteden als kasten en een doorloop naar de ruimte erachter.

De drie voormalige bedsteden zijn handgemaakt en hebben omlijstingen en kastdeuren die één geheel vormen. De legkast links en de doorloopruimte rechts hebben elk twee smalle deurtjes met drie panelen boven elkaar en de middelste kast heeft een brede deur, eveneens met drie (bredere) panelen boven elkaar. De deuren hebben houten deurknoppen; een van beide smalle deurtjes is voorzien van één deurknop waarmee de beide deurtjes kunnen worden gesloten. Tussen de kasten zijn de tussenwanden en de deurkozijnen afgeschermd met brede houten planken, zodat de kasten van links naar rechts één geheel vormen. Ook boven de kasten is het geheel met brede houten planken voortgezet tot aan het plafond. Daar zijn panelen boven de deuren in het geheel verwerkt.

Tegen de voorgevel is nog eenzelfde brede ondiepe inbouwkast geplaatst. Die functioneert als meterkast. De vormgeving ervan is identiek aan de al beschreven deuren. Boven deze kastdeur is het binnenblad van de voorgevel aanwezig en dus niet de houten versiering zoals boven de kastenwand.

Tenslotte is ook de voordeur in deze kamer opgenomen. Ook dit betreft een paneeldeur die een afwijkende afwerking heeft als de overige sierdeuren in de woonkamer. Deze deur heeft twee staande langwerpige panelen aan de onderkant en drie smalle staande panelen in de bovenzijde. In het middelste paneel boven is een afsluitbaar metalen kijkvenstertje opgenomen. De aluminium deurklink is modern en de deurknip aan de bovenzijde is origineel. Boven de deur een rechthoekig tweeledig bovenlicht dat als een valraam fungeert.

Tussen de kast en de voordeur is een zesruits rechthoekig venster geplaatst. De dagkanten zijn met houten plaatwerk bedekt en de houten vensterbank heeft kleine oren.

De noordwestelijke hoek van de boerderij vormt het tweede deel van de woonkamer. De vloer is ook hier belegd met plavuizen, de wanden zijn gestuct en het plafond is samengesteld, zoals het andere deel van de woonkamer. Hier vinden we de nieuwe trap naar de zolder, die gebouwd is, toen de oorspronkelijk trap vanuit de opkamer naar boven was afgebroken. De trap is met een wollen tapijt bedekt.

Tegen de noordwestelijke zijgevel is een schouw geplaatst. Deze komt van elders en is door de huidige bewoners geplaatst. Door de boezem is een zware (stalen) balk geplaatst die van de zijgevel naar de tegenover staande muur loopt. Deze was nodig, omdat een tussenmuur op die plaats voor het grootste deel is afgebroken.

In de beide buitengevels zijn zesruitsvensters aanwezig.

De voormalige stalruimte

Via de achterdeur kan rechts (richting zuiden) de oude stal bereikt worden. Die is in 1990 verbouwd tot berging en recentelijk ingericht als ruimte waar gasten kunnen verblijven.

Op de vloer van deze ruimte liggen grote plavuizen en de muren zijn van stucwerk voorzien.

In deze ruimte staan twee dwarsgebinten die als dekbalkgebinten zijn uitgevoerd.

Het eerste gebint staat tegen de oorspronkelijke brandmuur van de boerderij. Het gebint is opgebouwd uit twee gebintstijlen: de éne staat praktisch tegen de voorgevel, de

andere staat ongeveer twee meter van de achtergevel af. Beide stijlen zijn op lage poeren geplaatst die met hardgebakken tegels bekleed zijn. Een tweede serie gebintstijlen staat in het midden van de ruimte en rust eveneens op lage poeren.

Op de zware gebintstijlen liggen zware eikenhouten dekbalken. Deze balken zijn in de voor- en in de achtergevel in de muren gelegd. In de gebintstijlen zijn aan alle zijden biljoenen aangebracht. Dit zijn in de lengterichting aangebrachte afschuiningen van de rechte hoeken (velling) van die balken. Keurige kapellen geven het begin en eind van de biljoenen aan.

Tussen de gebintstijlen en de onderzijde van de dekbalken zijn bevestigd, die een beweging in de breedterichting moeten voorkomen. Houten toognagels verankeren de delen.

Op de dekbalken zijn ruwe eiken balken gelegd. Zij lopen vanaf de brandmuur naar de eerste dekbalk en van de eerste dekbalk naartoe de tweede dekbalk en tenslotte van de tweede dekbalk weer naar de tussenmuur met de schuur. Zo vormen deze balken een onderdeel van het plafond van de ruimte en op die balken rusten de houten vloerdelen van de zolder.

Op de uiteinden van de dekbalken staan de spantbenen van het dak. Hier is de onderkant ervan nog juist zichtbaar. De spantbenen dragen de kap.

De voormalige hooischuur

In deze ruimte staan vijf spanten, waarvan er één op de muur tussen de voormalige stal en deze hooischuur is gelegd en het laatste tegen de zuidelijke topgevel. De vloer is voor een deel belegd met bakstenen, verder met cement. In de bakstenen muren zijn aan alle zijden vierledige stalramen geplaatst met een getoogde bovenzijde. Vanuit de hooischuur is de voorgevel met de uitkragende baksteenfries duidelijk zichtbaar. Opmerkelijk is, dat het binnenblad van de voorgevel in de voormalige hooischuur is opgebouwd uit baksteenlagen van afwisselend lichtrode en donkerrode bakstenen, terwijl aan de buitenzijde alleen donkerrode stenen zijn toegepast. Op enkele plaatsen is in de voormalige hooischuur met behulp van houten balken en vloerdelen een zolder gebouwd.

Deze ruimte is breder dan de stal hiernaast. De hiervoor beschreven constructie van de stal is met enkele verschillen goed vergelijkbaar met deze hooischuur. De gebinten zijn opgebouwd uit ankerbalken. In verband met de overspanning is een eenzijdig

geschoorde tussenstijl toegevoegd. De drie gebintstijlen staan op bakstenen poeren. Twee gebintstijlen staan praktisch in één helft van de ruimte tussen de voor- en achtergevel. Een derde minder zware gebintstijl staat in en tegen de voorgevel. De ankerbalk wordt aan de zijde van de voorgevel in de muur opgelegd en wordt daar extra ondersteund door de gebintstijl.

Het andere uiteinde van de ankerbalk eindigt op circa twee meter afstand van de achtergevel boven de zware gebintstijl. Die gebintstijl wordt met behulp van houten zijbeukgebintbalken verbonden met de achtergevel.

In de constructie is op meerdere plaatsen gebruik gemaakt van windschoren (in de lengterichting) en korbelen (in de breedterichting), die het geheel beschermen tegen bewegingen bij wind of storm.

Enkele gebintbalkschoren zijn gekromd. Aan de kant van de achtergevel zien we ankerbalkconstructies. De balken liggen niet óp de gebintstijl, zoals de dekbalken in de voormalige stalruimte, maar zijn er met pennen doorheen gevoerd en worden aan de andere zijde met houten ankers vastgehouden.

In de gebintstijlen zijn zogenaamde telmerken gehakt. Dat gebeurt standaard met een beitels. Om de plaats en de combinatie van de dekbalken met gebintstijlen niet te verwisselen, zijn door de timmerman Romeinse cijfers in de houten onderdelen gehakt. Beginnend aan de kant van de zuidelijke topgevel herkennen wij de nummers I, II, III en IIII. Ook de korbelen zijn genummerd.

Omdat de ruimte voor het grootste deel niet is voorzien van een plafond, kunnen we de kapconstructie ook zien. De spantbenen staan op de ankerbalken. Boven op de muizentanden van de muren zijn muurplaten gelegd, die met de daksporen zijn verbonden. Twee gordingen aan beide dakschilden ondersteunen het dakvlak in de lengte. Omdat deze gordingen een grote lengte dienen te overspannen, zijn delen op verschillende plaatsen met lussen aan elkaar verbonden. De spanten bestaan uit schaarspanten, elk met twee horizontale trekplaten. Die zijn tegen de spantbenen bevestigd en zijn overgekeept (ze steken uit). De beide spantbenen kruisen elkaar in de nok, zodat daarop de nokbalk kan liggen. Het dak is beschoten met (astbest?) platen.

Vanuit de hooisluur kan ook de zolder van het voormalige stalgedeelte bekeken worden. Daar zien we één spant, gelijk aan die in de hooisluur.

De zolder van het woonhuis

De zolder boven het woonhuis is als verblijfsruimte ingericht.

De traphal, de slaapkamers en de badkamer op de zolder zijn in een recent verleden gemoderniseerd en uitgebouwd. De trap is bovendien verplaatst. De hier afgebeelde tekening is vooral bedoeld om de gehele ruimte en de plaats van de spanten te laten zien.

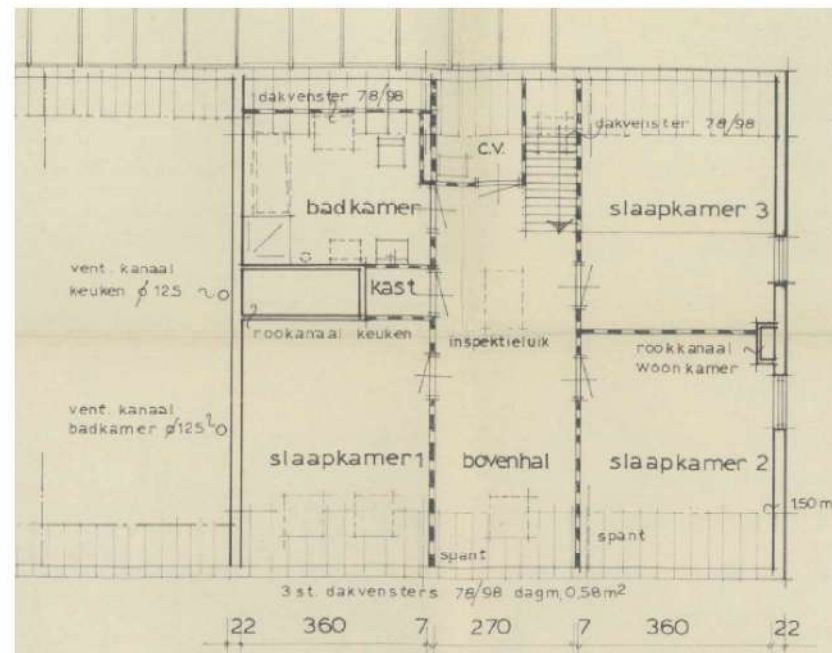
Delen van de originele kapconstructie zijn in het zicht gebleven. De schuine dakvlakken zijn met kraaldelen afgetimmerd. Ook boven de hoogste gordingen zijn de plafonds van de diverse ruimtes verlaagd met kraaldelen. De muren zijn grotendeels gestuct en de paneeldeuren passen in de

stijl van de binnendeuren die op de begane grond aanwezig zijn. De kozijnstijlen zijn van een ouderwetse profilering voorzien.

In de badkamer is de houtconstructie van de kap deels zichtbaar. Doordat de constructie in de schuur volledig in het zicht is, kunnen we hier de houten onderdelen zonder problemen duiden. Een spantbeen verdwijnt in de buitenmuur (de langsgewel) en rust op een gebintstijl, die beneden gedeeltelijk in de muur staat. Aan de onderzijde heeft de timmerman een blokkeel tussen de muur en het spantbeen getimmerd.

Tegen het lagere deel van het dakvlak loopt de laagste horizontale gording. De gording steunt tegen het spantbeen van het spant en rust, anders dan in de schuur, niet op de lagere horizontale trekplaat van het spant. Ter ondersteuning is hier tegen het spantbeen een gordingklos geplaatst. De hoogste gording ligt hier weer op de hoogste horizontale trekplaat en is dus niet voorzien van een gordingklos. Tussen de twee gordingen zijn tegen de spantbenen windschoren geplaatst. Die versterken de constructie, maar voorkomen bovendien dat de kap gaat "schoren".

Met uitzondering van de traphal zijn in de overige ruimtes, de slaapkamers en de badkamer, dakramen gezet. In één geval zijn er in het dakvlak aan de straatzijde twee dakramen naast elkaar geplaatst, waardoor extra veel licht binnenkomt. Ook in deze slaapkamer is de houten kapconstructie weer zichtbaar.

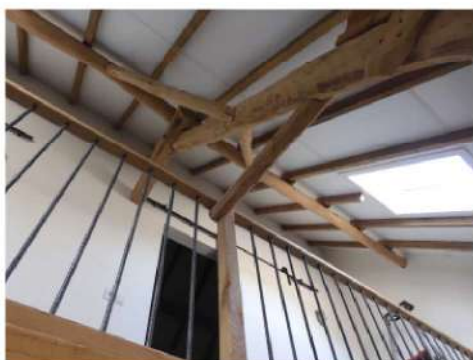

Het interieur van de voormalige varkensstal

Dwars op de boerderij staat aan de noordzijde een vrijstaande voormalige varkensstal. Die is al lange tijd geleden volledig verbouwd en vernieuwd, waarbij echter oude elementen die bij een dergelijke varkensstal horen, bewaard zijn gebleven. Zo zijn de smalle en lage deurtjes in de buitengevels nog bewaard gebleven en voorzien van nieuwe binnenvensers. De stal is nu ingericht voor het verblijf van gasten. Halverwege het gebouw is een dwarsmuur aanwezig, die de ruimte dus in twee identieke ruimtes verdeelt. Daarnaast is een moderne open trap gebouwd die naar de kamer op de zolder voert. Aan beide zijden van de trap zijn trapleuningen geplaatst.

Binnen is de oude houtconstructie van de stal nog aanwezig. Opvallend is, dat ook hier overvloedig gebruik gemaakt van (soms nieuw) eikenhout.

Vier gebintstijlen staan op de cementen vloer. Ze rusten op eenvoudige houten sloffen. De vier schaar- of driehoekspanten hebben bovenin een dwarsbalk en staan op de dekbalken die de tegenover elkaar staande gebintstijlen met elkaar verbinden. Welke variant van de spanten hier van toepassing is, is onbekend, omdat we de nok niet hebben kunnen zien. Op enkele lage binnenmuurtjes zijn extra hulpbalken geplaatst waarna op de dekbalken en op de extra hulpbalken in de lengterichting twee zolderbalken zijn gelegd. Die vormen de basis van een begaanbare zolderruimte waar enkele slaapkamers zijn ingericht. Hier is ook een balustrade gebouwd, zodat de zolderkamers veilig kunnen worden bereikt.

Het dak is aan de noordwestzijde op een degelijke, maar provisorische wijze verbouwd.

Hier wordt ook duidelijk, dat de houten constructie van oorsprong vervaardigd was voor een smallere stal. In latere jaren, toen dit gebouw tot varkensstal werd verbouwd, zijn de beide zijgevels van deze stal naar buiten toe verplaatst. Het dak is daar dus ook aangepast.

Dat is duidelijk zichtbaar door de hulpbalkjes die tegen de spantbenen zijn getimmerd. Daarmee konden de gordingen naar buiten toe worden verplaatst. Ook de sporen zijn relatief nieuw.

III Samenvatting en conclusies

Samenvatting

Sinds 1886 worden al percelen grond aan de Beerseweg door boeren bewerkt. De Oirschotse landbouwer Martinus J. van de Schoot liet hier uiteindelijk in 1919-1920 een nieuwe langgevelboerderij bouwen. Dat concluderen wij op basis van een bouwtekening van een kortere variant van deze boerderij voor een andere persoon op een andere plaats. De architect van deze boerderij is niet bekend, wellicht was dit architect Frans van Bommel.

De bestaande bouwtekening (zonder naam van de architect) wijkt minimaal af van de uiteindelijke bouw. Met name de hooischuur is toegevoegd. Rechts achter de boerderij werd -eveneens in 1920- een vrijstaande varkensstal gebouwd.

Na het overlijden van Martinus van de Schoot in 1928 werden diens weduwe Cornelia van de Schoot-van den Bosch en haar tien kinderen de nieuwe eigenaren. Vanaf 1951 werd de boerderij door zoon Joannes van de Schoot bewoond.

Na een ruilverkaveling in 1981 bleven de gebouwen in het bezit van de familie Van de Schoot en bestonden toen uit de boerderij, een schuur, het erf en cultuurgrond.

Na overlijden van Joannes van de Schoot is de boerderij in 1987 verkocht aan tuinbouwer Wilhelmus van de Ven. en zijn vrouw Lamberdina van de Ven-Bertens. Zij runden hier "Tuinbouwbedrijf Van de Ven-Bertens", een aardbeienkwekerij.

Van de Ven vroeg in 1989 een bouwvergunning aan en in 1990 werd deze vergunning verleend. Architect daarbij was een zekere A. Olislagers en Bouwbedrijf Van de Wal uit Oirschot was de aannemer.

Bij de verbouwing werden drie bedsteden verbouwd tot kastruimtes. De oorspronkelijke geut, de bijkeuken, werd verbouwd en vergroot ten behoeve van een hal en een badkamer. In de woonkamer werd een nieuwe haardpartij gebouwd. De twee kleine slaapkamers en de grote zolderruimte werden eveneens verbouwd. Daar werden drie slaapkamers, een tweede badkamer en een hal ingericht.

Tussen 2010 en 2013 werden Wilco en Monic Bouwmans-van der Plas eigenaren van de boerderij en de overige bedrijfsgebouwen. Zij zetten hier de aardbeienkwekerij onder de naam 'Aardbeienkwekerij Bouwmans - Bij rood' voort.

Conclusies

We waarderen dit complex als positief monumentaal, hetgeen wij vooral baseren op grond van het passende aanzicht van deze langgevelboerderij aan deze straat en de monumentaliteit van bepaalde elementen. De cultuurhistorische achtergrond, het verhaal van de plek, speelt ook een rol bij dit pand, dat 'pas' in 1920 is gebouwd. De specifieke elementen, die qua architectuur tot deze conclusie leiden, hebben wij aan het eind van dit hoofdstuk vermeld.

Deze conclusie uit dit bouw- en cultuurhistorisch onderzoek is onder andere het gevolg van de waardering die de antwoorden op vragen naar de cultuurhistorische en architectonische waarde van een object geven. De belangrijkste vragen, die gesteld kunnen worden om de monumentaliteit vast te kunnen stellen, luiden:

- 1- hoe wordt het uiterlijk van de boerderij met voormalige varkensstal beleefd?
- 2- is de boerderij met voormalige varkensstal onderdeel van het collectieve geheugen van het dorp?
- 3- is de boerderij met voormalige varkensstal nog authentiek en gaaf?
- 4- is de architect landelijk bekend en/of de architectuurstijl bijzonder?
- 5- is de combinatie van panden (ensemble) aan deze straat samenhangend?
- 6- is dit soort panden kenmerkend voor deze streek?

De hiervoor gestelde vragen hebben wij hierna kort beantwoord, zodat onze bouw- en cultuurhistorische waardering duidelijk wordt.

1-De boerderij past geheel in de architectuur van het buitengebied van Oirschot. Zowel de boerderij als de voormalige varkensstal ernaast zijn een voorbeeld van het vooroorlogse agrarische bouwen en het historische beeld van Oirschot.

2-Oirschot wordt beschouwd als een oude en welgestelde gemeente. De bewoners van het dorp hadden veelal geen groentetuin meer en zullen hun groenten, eieren en fruit niet alleen in de oude comestibleswinkel, maar ook bij de boeren gekocht hebben.

3-De boerderij met voormalige varkensstal is sinds de bouw in 1919-1920 pas verbouwd in 1990. Uiterlijk is het beeld van de boerderij en de voormalige varkensstal daarna bijna ongewijzigd gebleven en zijn de gevels nog een goed voorbeeld van de vroeg-twintigste-eeuwse agrarische architectuur. De indeling van de boerderij als woning is grotendeels gewijzigd door de trap naar de zolder te verplaatsen naar de woonkamer.

De stalramen zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw vernieuwd maar zijn zeer passend. De opkamer en kelder zijn nog aanwezig op hun originele plaatsen. De kapconstructies uit 1920 van zowel de boerderij als de voormalige varkensstal zijn volledig bewaard gebleven.

4-De mogelijke architect Frans van Bommel heeft volgens onderzoek van de Stichting Behoud Erfgoed Oirschot in de eerste decennia van de twintigste eeuw veel boerderijen in en rond Oirschot getekend. De andere mogelijke architect Harrie Vogels is eveneens plaatselijk bekend.

5-De bebouwing aan de Beerseweg wordt gekenmerkt door boerenbedrijven en enkele vrijstaande woningen uit voornamelijk de eerste helft van de twintigste eeuw. Zoals overal het geval is, vallen hier bedrijfshallen op, maar hier uitsluitend in de nabijheid van het kanaal.

6-De langgevelboerderij wordt niet alleen in Oirschot maar in heel Oost-Brabant herkend als authentiek agrarisch voorbeeld. Ze staan overal op het platteland, maar worden bedreigd door de behoefte aan nieuwbouw. Rijzige bomen voor en achter de boerderij versterken het ensemble van het groene buitengebied.

Tot slot van dit onderdeel zullen wij de monumentwaarden die wij hebben gevonden in en rondom deze boerderij naar waarde rubriceren. De waarden komen ook tot uiting in de tekeningen, die in een volgend onderdeel zijn getoond.

Lijst van monumentwaarden Beerseweg 6, Oirschot

Hoog monumentaal exterieur

- alle bakstenen geveldelen van de voorgevel, de zijgevels, het linkerdeel van de achtergevel en de smalle verre uitbouw aan de achterzijde, met uitzondering van het halfsteense metselwerk, dat is positief monumentaal
- de plinten in de voor- en rechterzijgevel
- alle muurankers
- de oorspronkelijke voordeur, bovenlicht en kozijn en emaille huisnummerbordje
- de vensters links en rechts van de voordeur, inclusief raamdorpels, luiken, luikwervels en schuifraampennen
- het grote venster op de begane grond in de rechterzijgevel, inclusief raamdorpel, luiken, luikwervels en schuifraampennen
- de gevelopening van het kelderlicht, inclusief de diefijzers en met uitzondering van de indifferente beplating met ventilatie-eenheden
- het kleine gietijzeren rondlicht op het zolderniveau in de linkerzijgevel
- het hooiluik in de achtergevel
- de twee schoorstenen/tuitstukken en de centrale schoorsteen
- de muldenpannen op de daken
- twee oude bomen, één voor en één achter de boerderij

Hoog monumentaal interieur

- gebint en kapconstructie van het schuurgedeelte
- gebint, balklaag en kapconstructie van het voormalige stalgedeelte
- balklaag en kapconstructie van het woonhuisgedeelte
- muurdelen van de kelder en de opkamer
- de drie inbouwkasten in de woonkamer, die voorheen bedsteden waren, inclusief tussenwanden.
- de deur van de meterkast in de woonkamer
- de brandmuur tussen het woonhuisgedeelte en het voormalige stalgedeelte
- de brandmuur tussen het voormalige stalgedeelte en het schuurgedeelte

Positief monumentaal exterieur

- de vier sets houten deeldeuren, inclusief gehengen en lateien
- alle betonnen en houten stalramen, inclusief eventueel aanwezige raamdorpels of ventilatiegleuven
- het halfsteense metselwerk in de smalle verre uitbouw aan de achterzijde
- de houten loopdeuren in de voor- en achtergevel
- het opkamervenster op de begane grond in de rechterzijgevel, inclusief raamdorpel en met uitzondering van het rolluik
- de beukenhagen rondom de boerderij en schuur

Positief monumentaal interieur

- de paneeldeur tussen de keuken en de hal en de paneeldeur tussen de keuken en de kelder
- de schouw in de keuken
- de keldertrap

Interne waardestelling

(Waarden kleur) op het rechterdeel van de pagina

Dit volgende blokje met drie bullets in een kader weergegeven op het rechterdeel van de pagina en onder de tekening (waarden kleur) plaatsen.

De categorieën die worden aangeduid, zijn:

- hoge monumentwaarde (van groot belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied);
- positieve monumentwaarde (van belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied), en
- indifferente waarde (van geen of relatief weinig belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied). Verbouwingen of (gedeeltelijke) sloop zullen op weinig bezwaren stuiten.

links op de pagina Aan het eind van dit bouw- en cultuurhistorisch rapport zijn, zoals gebruikelijk, één of meerdere waardenstellingstekeningen toegevoegd. Daarop wordt normaliter aangegeven, welke onderdelen van de buitengevels en van het interieur met zijn balklagen een bepaalde monumentwaarde vertegenwoordigen.

De uitwerking van het onderzoek is conform de “Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek” (Den Haag, 2009) uitgevoerd. Bij deze interne waardestelling worden de monumentwaarden van een pand in onderlinge samenhang vergeleken. Op basis daarvan vindt een classificatie plaats in drie categorieën.

De Boerderij en de voormalige varkensstal worden gewaardeerd zoals de tekening met kruisen en bolletjes laat zien.

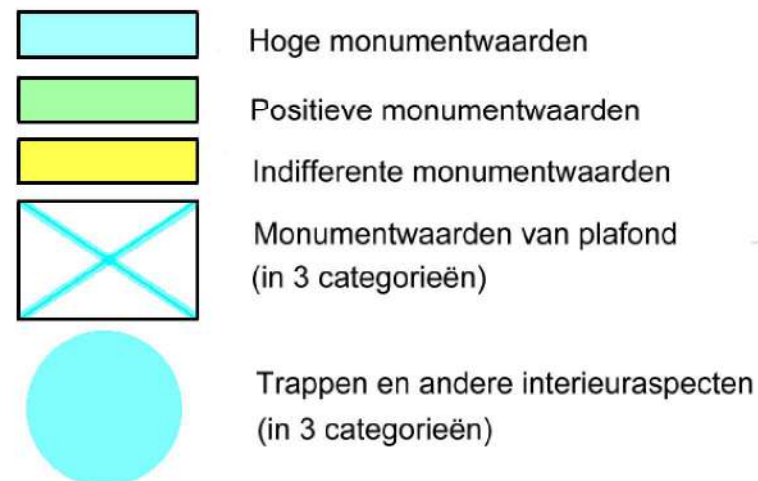
De balklagen (met een kruis in de kleuren blauw, groen of geel) worden gewaardeerd zoals hier-naast is te lezen.

Het plafond van de kelder wordt gevormd door de betonlaag met plankenvloer van de opkamer erboven.

Boven de zichtbare plafonds op de begane grond waarderen we dus de vloer van de bovenliggende zolders.

In het geval van de hooischuur waarderen we met de kruisen de aanwezige kapconstructie.

In dit onderzoek is niet alleen het exterieur met kleuren ingetekend, maar ook het interieur. De monumentwaardigheid van de interieurs, onder andere bestaande uit balklagen en tussenmuren is hier ook in kleuren aangegeven. Bijzondere zaken in het interieur worden bovendien met cijfers en een omschrijving aangeduid.

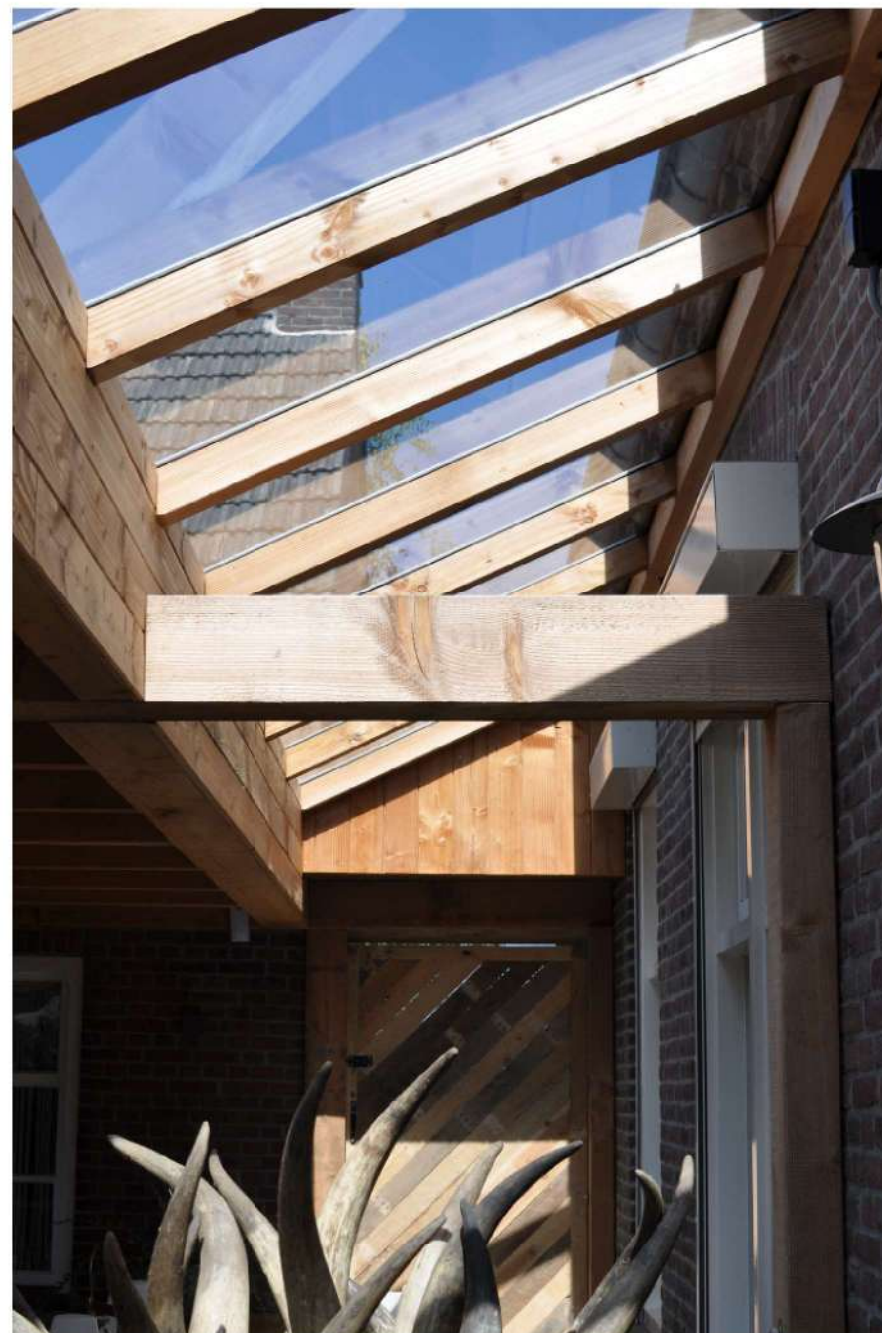

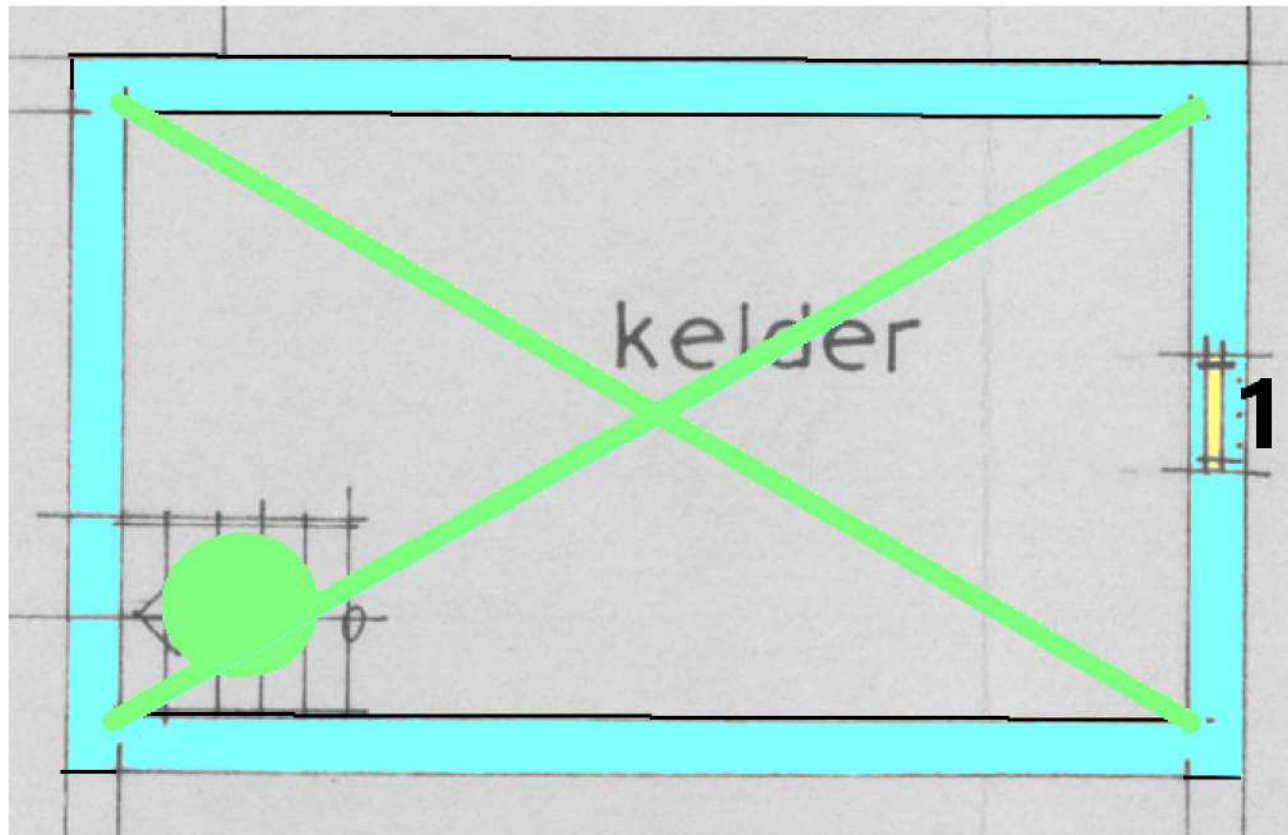
De categorieën die worden aangeduid, zijn:

- hoge monumentwaarde (van groot belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied);
- positieve monumentwaarde (van belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied), en
- indifferente waarde (van geen of relatief weinig belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied). Verbouwingen of (gedeeltelijke) sloop zullen op weinig bezwaren stuiten.

Hoog monumentale elementen bepalen de monumentwaardigheid van het complex in zijn context en dienen als zodanig te worden gewaardeerd. Wijzigingen aan een rijksmonument dienen altijd eerst met de monumentencommissie en de Rijksdienst te worden overlegd. Positief monumentale waarden dragen bij aan de monumentwaardigheid en zouden eventueel kunnen worden gewijzigd, maar dat zal in het geval van een rijksmonument altijd in overleg met de monumentencommissie en de Rijksdienst moeten gebeuren. Indifferente waarden worden gegeven aan elementen van het complex, die niet bijdragen aan de monumentaliteit. Dat zijn vaak de zaken die in het verleden al zijn vernieuwd. Wijzigingen dienen ook hier altijd eerst met de monumentencommissie en de Rijksdienst te worden overlegd. Indien hier behoefte aan bestaat, is het vaak mogelijk om die zaken, na overleg, te verwijderen of te vernieuwen. Een voorwaarde daarbij is altijd, dat het monumentale beeld van het complex in stand blijft of versterkt wordt.

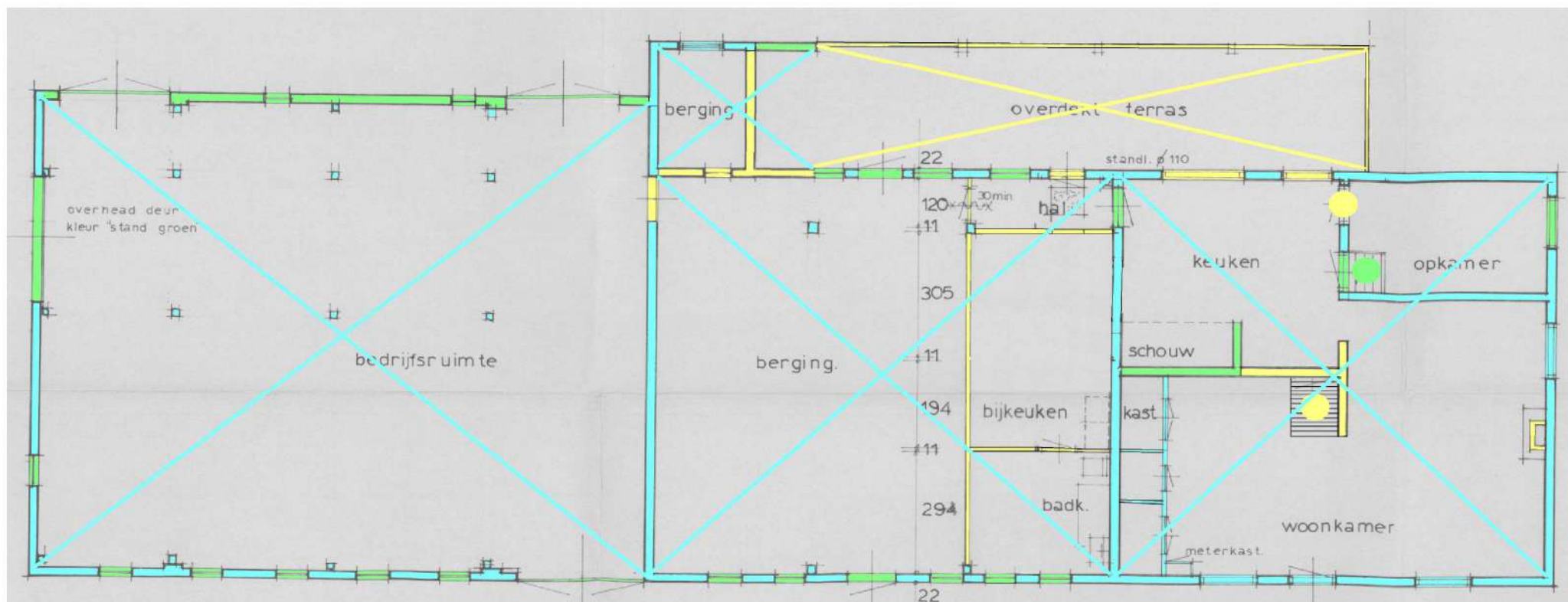
N.B. Wij hebben ons uitsluitend gebaseerd op de bouwhistorie, de architectuur- en de cultuurhistorische belangen van het complex, zonder rekening te houden met de bouwtechnische toestand.

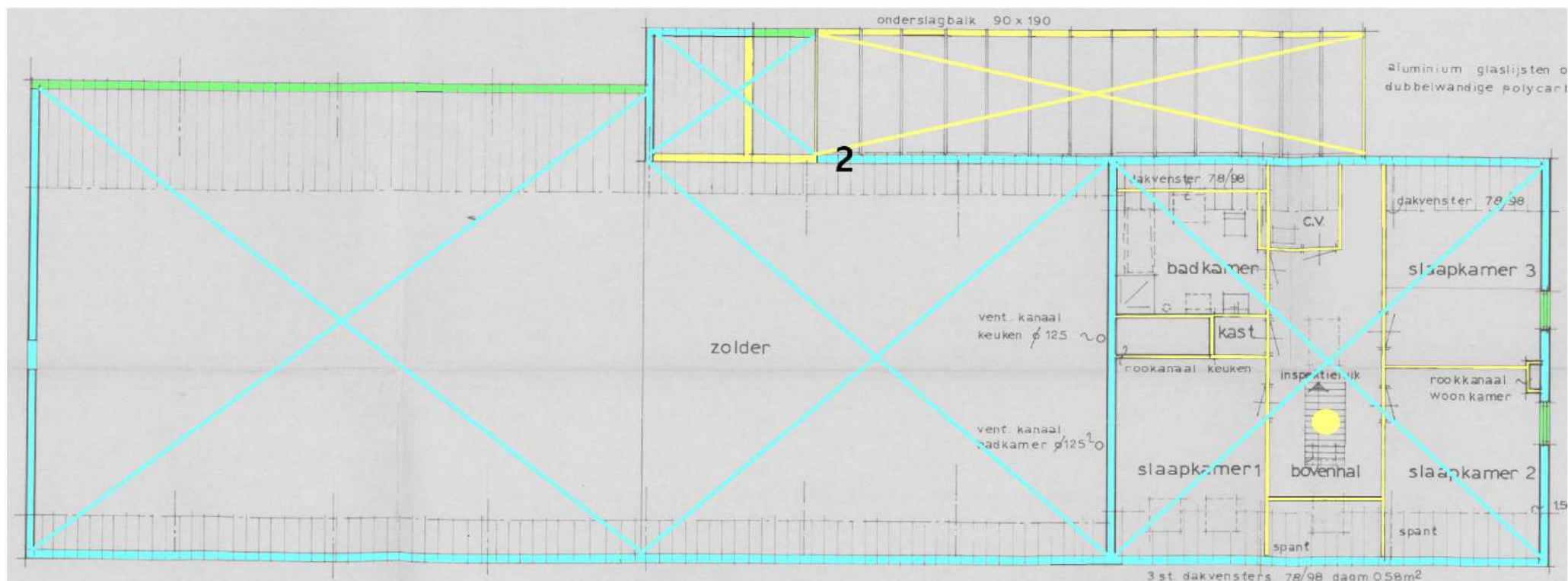
De waardestelling van de afzonderlijke onderdelen van de kelder

Het cijfer 1 betreft de hoog-monumentale diefijzers van het kelderlicht.
Het betonnen plafond van de kelder waarden wij als positief monumentaal (in combinatie met de vloer van de opkamer).

De waardestelling van de afzonderlijke onderdelen en balklagen van de begane grond van de boerderij

De blauwe kruisen geven de waarden van de afzonderlijke balklagen van de zolder weer.

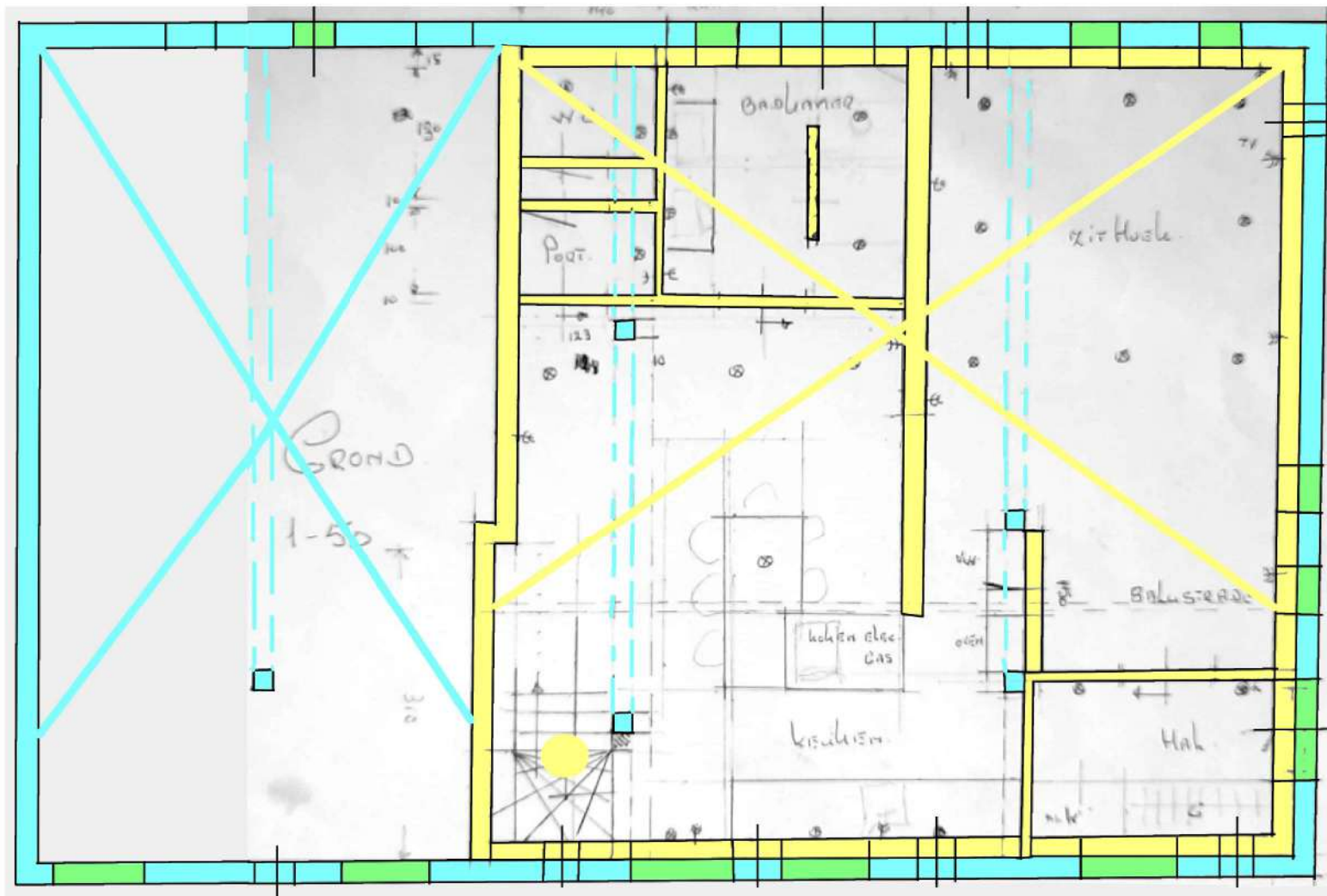
De waardestelling van de afzonderlijke onderdelen en balklagen van de zolder

Het cijfer 2 betreft het hoog-monumentale hooiluik in de achtergevel.

De blauwe kruisen geven de dakspanten weer.

De voorgevel wordt in zijn geheel als hoog monumentaal gewaardeerd.

De waarde van de achtergevel is slechts gedeeltelijk hoog monumentaal.

De waardestelling van de afzonderlijke onderdelen en balklagen van de voormalige varkensstal

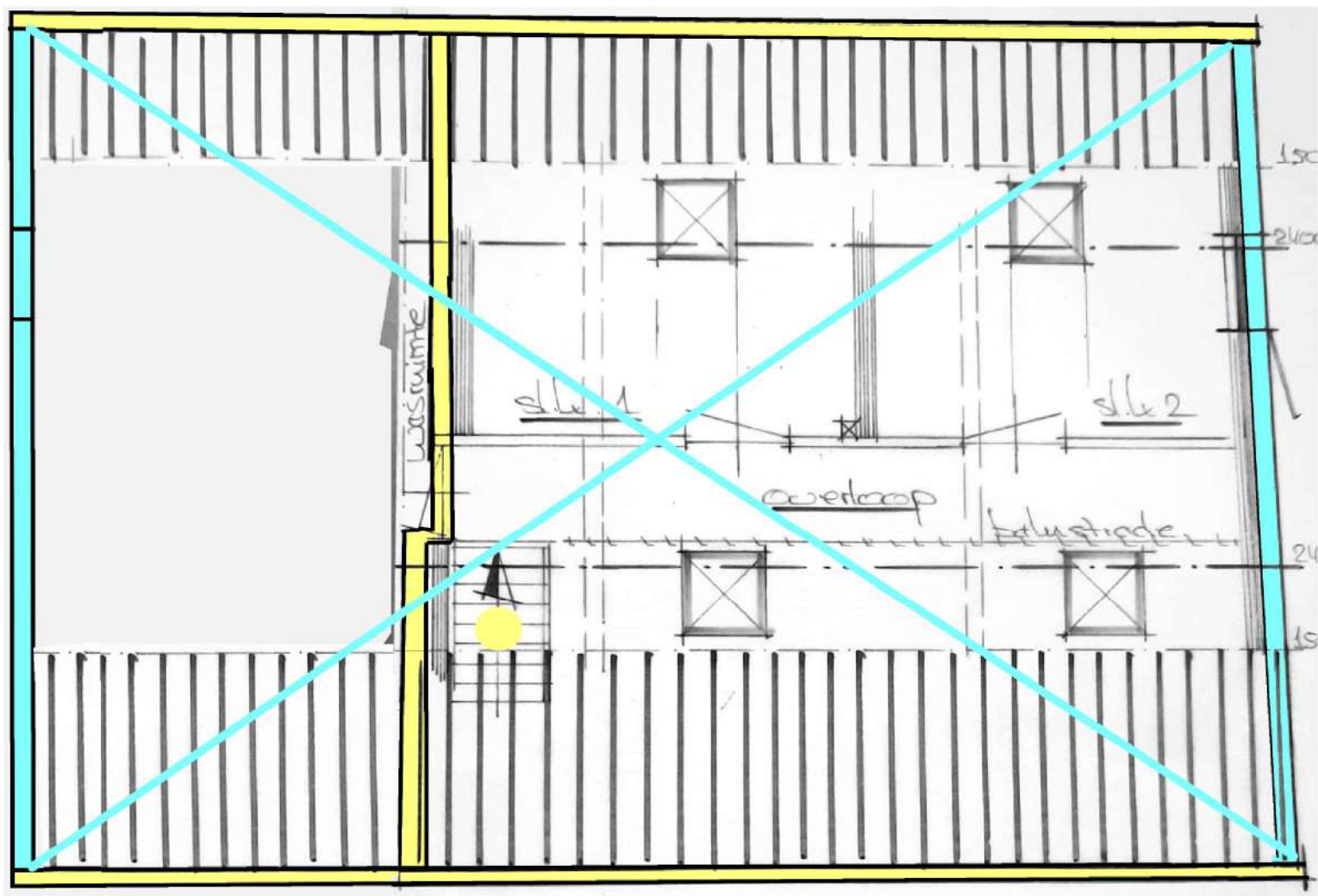
Er wordt een verschil gemaakt tussen het hoog monumentale buitenblad en het indifferente moderne binnenblad van de gevels.

Het gele kruis rechts geeft de moderne zoldervloer van deze stal aan. Die is dus indifferent.

De blauwe gestippelde lijnen geven de gebinten weer.

De gebintstijlen (zowel originele als moderne) zijn hoog monumentaal.

Het blauwe kruis links geeft de hoog-monumentale spanten weer.

De waardestelling van de afzonderlijke onderdelen van de voormalige varkensstal

Het blauwe kruis geeft de hoog-monumentale spanten weer.

Aanvulling

Legenda:

- 1: scheiding (haag) tussen bedrijf en woonhuis (nu niet aanwezig)
- 2: erf met bomen voor het woonhuis
- 3: groen en haagafschieding
- 4: bedrijfsgebouw gescheiden van woonhuis

Naar aanleiding van de gestelde vragen vanuit de monumentencommissie van Oirschot en een vraag die ons namens de opdrachtgever is gesteld, hebben wij deze bijlage toegevoegd aan ons rapport van 22 augustus 2022.

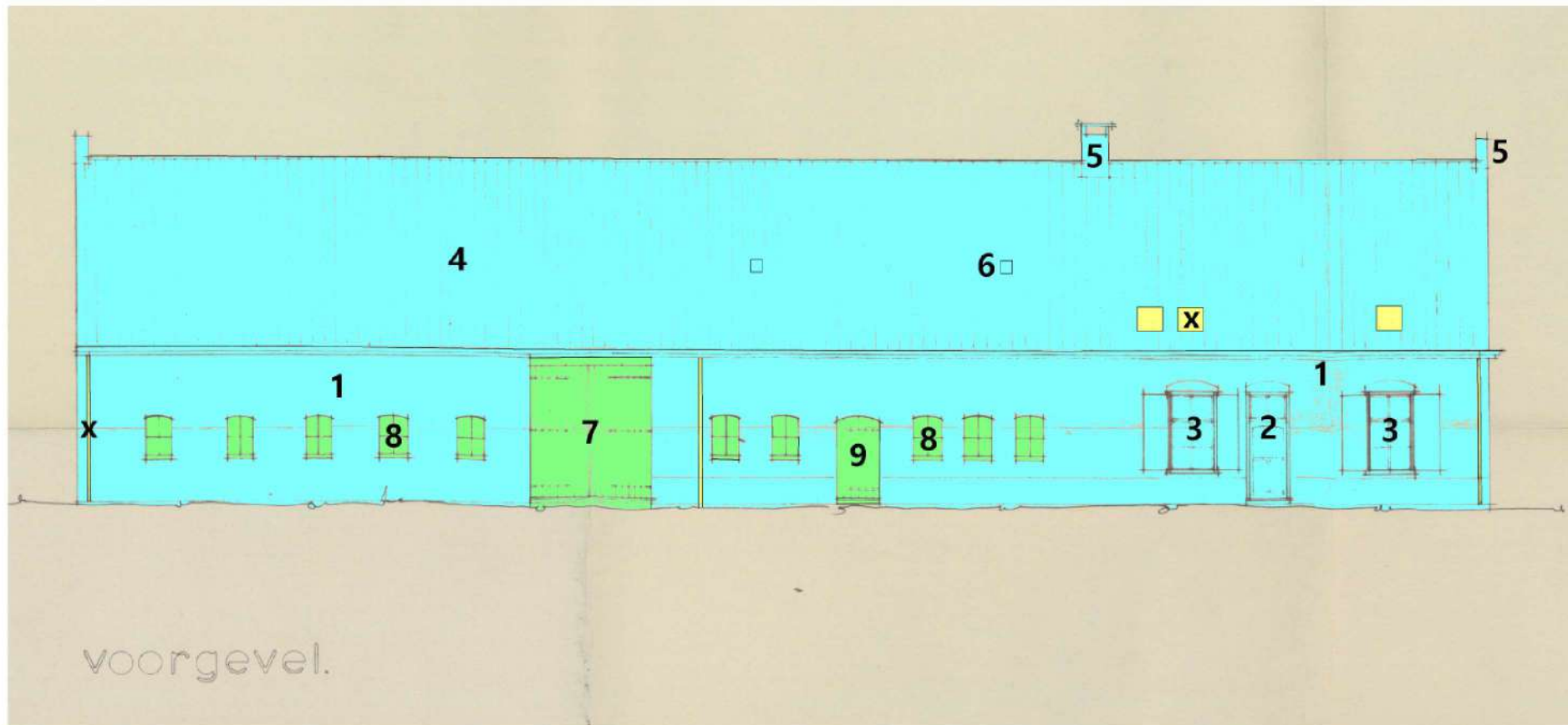
Wij verwachten hiermee de onduidelijkheden te hebben weggenomen.

Wij begrijpen uit de ontvangen reactie, dat de monumentencommissie behoefte heeft aan expliciete tekeningen en beschrijvingen.

Met de volgende tekeningen, foto's en toevoegingen hopen we meer aan de gestelde vragen tegemoet te komen. Overigens is deze informatie ook in het rapport opgenomen, zowel in de beschrijving van de monumentale delen als op de bijgeleverde tekeningen in kleur. Zowel de hoog monumentale onderdelen van de boerderij en van de voormalige varkensstal alsook de positief monumentale elementen zorgen ervoor dat de boerderij en de voormalige varkensstal bij ons een positief monumentale uitstraling (waardering) krijgt. Dat geldt dus voor de gevels en het dak en bovendien voor de gebouwde massa als het ensemble op dit erf. Wij hebben de gevels van de boerderij die op een oudere bouwtekening staan, in de standaardkleuren weergegeven. De specifieke nummering op de foto's verwijst naar de nummering die daaronder in de tekst is weergegeven.

Op deze plattegrond wordt duidelijk, dat de boerderij op een beeldbepalende plaats aan de Beerseweg staat. Van alle zijden is de boerderij en de oorspronkelijke varkensstal opzichtig aanwezig. Alleen aan de achterzijde zijn in het verleden een paardenstal en (meer dan 20 jaar geleden) een grote aardbeienkas gebouwd. Vooral de kas kan het oorspronkelijke agrarische beeld verstoren. Het aanplanten van enkele hagen om die kas heen zou aan het totaalbeeld ten goede komen.

Voorgevel

hoog monumentaal:

- de bakstenen geveldelen van de voorgevel
- de plint in de voorgevel
- de kroonlijst in de voorgevel
- met nummers 1: alle muurankers (4 links, 3 midden en 4 rechts)
- met nummer 2: de oorspronkelijke voordeur, bovenlicht en kozijn
- met nummers 3: de vensters links en rechts van de voordeur, inclusief raamdorpels, luiken, luikwervels en schuifraampennen
- met nummer 4: het met muldenpannen bedekte dak
- met nummers 5: de schoorsteen en twee tuitstukken
- met nummers 6: de twee oorspronkelijke dakramen

Positief monumentaal:

- met nummer 7: houten deeldeer, inclusief gehengen en lateien
- met nummers 8: alle betonnen en houten stalramen, inclusief eventueel aanwezige raamdorpels of ventilatiegleuven
- met nummer 9: de houten loopdeer in de voorgevel

Indifferent:

- met X: drie regenpijpen in de voorgevel
- met X: drie moderne dakramen

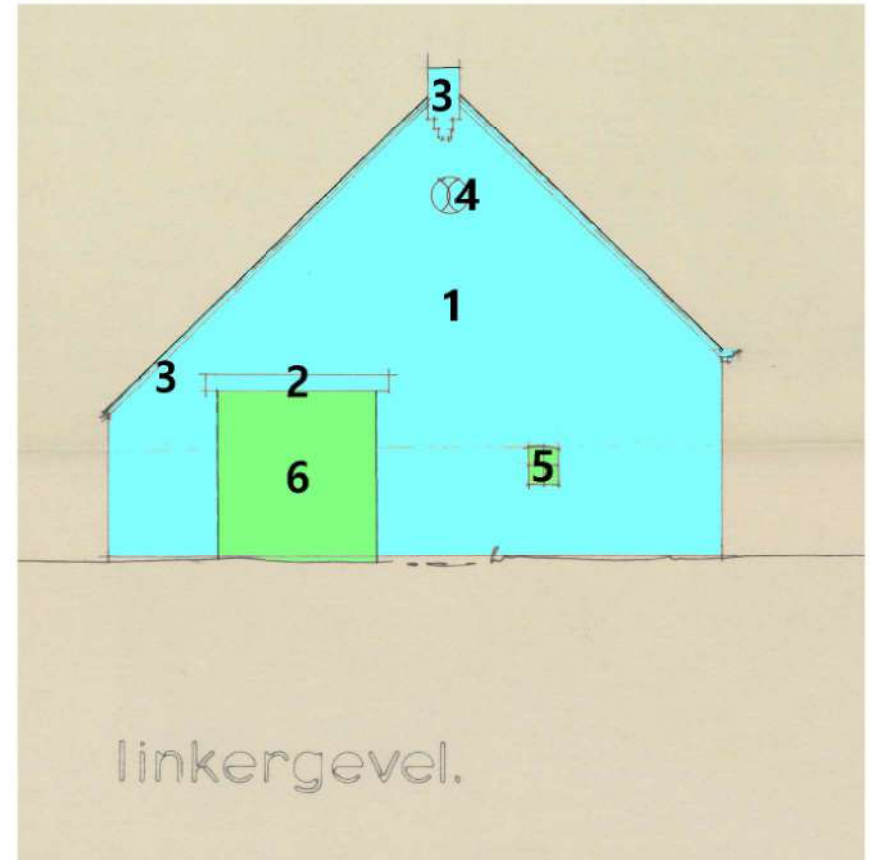
Linkerzijgevel

hoog monumentaal:

- met nummer 1: de bakstenen geveldelen van de zijgevel
- met nummer 2: de latei boven de dubbele deeldeuren
- met nummers 3: de 9 muur-en gordingankers
- met nummer 4: -het kleine gietijzeren rondlicht op het zolderniveau in de linkerzijgevel

positief monumentaal:

- met nummer 5: het stalraam
- met nummer 6: de dubbele deeldeuren, inclusief gehengen

Achtergevel

hoog monumentaal:

- met nummer 1: de bakstenen geveldelen van de achtergevel, alsmede het venster in de smalle uitbouw
- met nummer 1a: de muurankers in de achtergevel
- met nummer 2: het met muldenpannen bedekte dak, de schoorsteen en de twee tuitstukken
- met nummer 3: het hooiluik in de achtergevel, inclusief gehengen

positief monumentaal:

- met nummers 4: de later toegevoegde muurdelen met halfsteens metselwerk
- met nummers 5: de houten deeldeuren, inclusief gehengen en lateien
- met nummers 6: de stalramen, inclusief eventueel aanwezige raamdorpels of ventilatiegleuven
- met nummer 7: de houten loopdeur in de achtergevel

indifferent:

- met nummers 8: De moderne glazen serre tegen de achtergevel (op de onderste van beide tekeningen)
- met nummer 9: De met schroten beklede inham
- met nummers 10: de moderne deur en vensters in de achtergevel
- met nummer 11: het moderne dakraam
- met nummers 12: de regenpijpen en mastgoten

NB: Het gele vlak op de tekening aan de onderzijde betreft de serre voor de achtergevel.

De tekening aan de bovenzijde betreft de invulling van de achtergevel onder de serre.

Rechterzijgevel

hoog monumentaal:

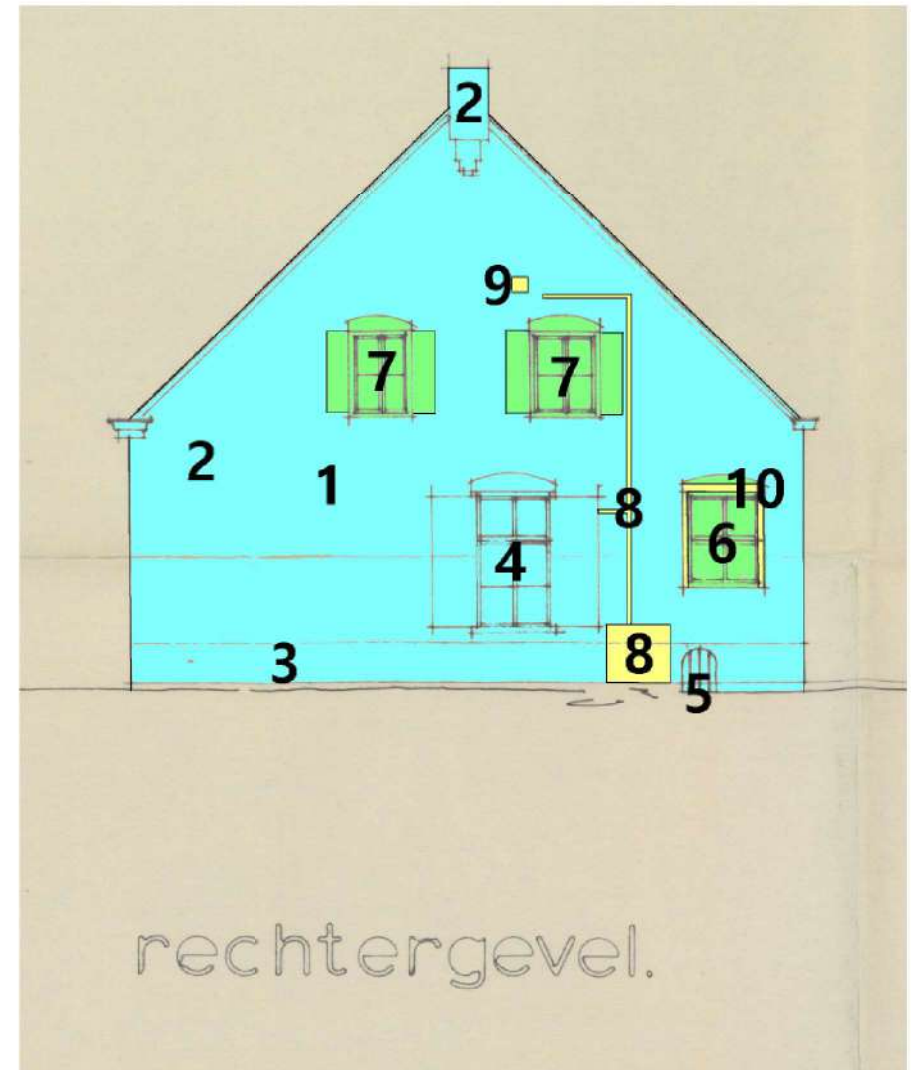
- met nummer 1: de bakstenen geveldelen van de zijgevel en de plint
- met nummers 2: de 6 muur-en gordingankers
- met nummers 3: -de plint
- met nummer 4: -het grote venster op de begane grond, inclusief raamdorpel, luiken, luikwervels en schuifraampen
- met nummer 5: -de gevelopening van het kelderlicht, inclusief de diefijzers (zonder de indifferente beplating met ventilatie-eenheden)

positief monumentaal:

- met nummers 6: het opkamervenster op de begane grond in de rechterzijgevel, inclusief raamdorpel en met uitzondering van het rolluik
- met nummers 7: de twee vensters op de verdieping

indifferent:

- met nummers 8: warmtepomp en kabelgoten
- met nummer 9: ventilatierooster
- met nummer 10: rolluik

De voormalige varkensstal

noordwestelijke gevel

hoog monumentaal:

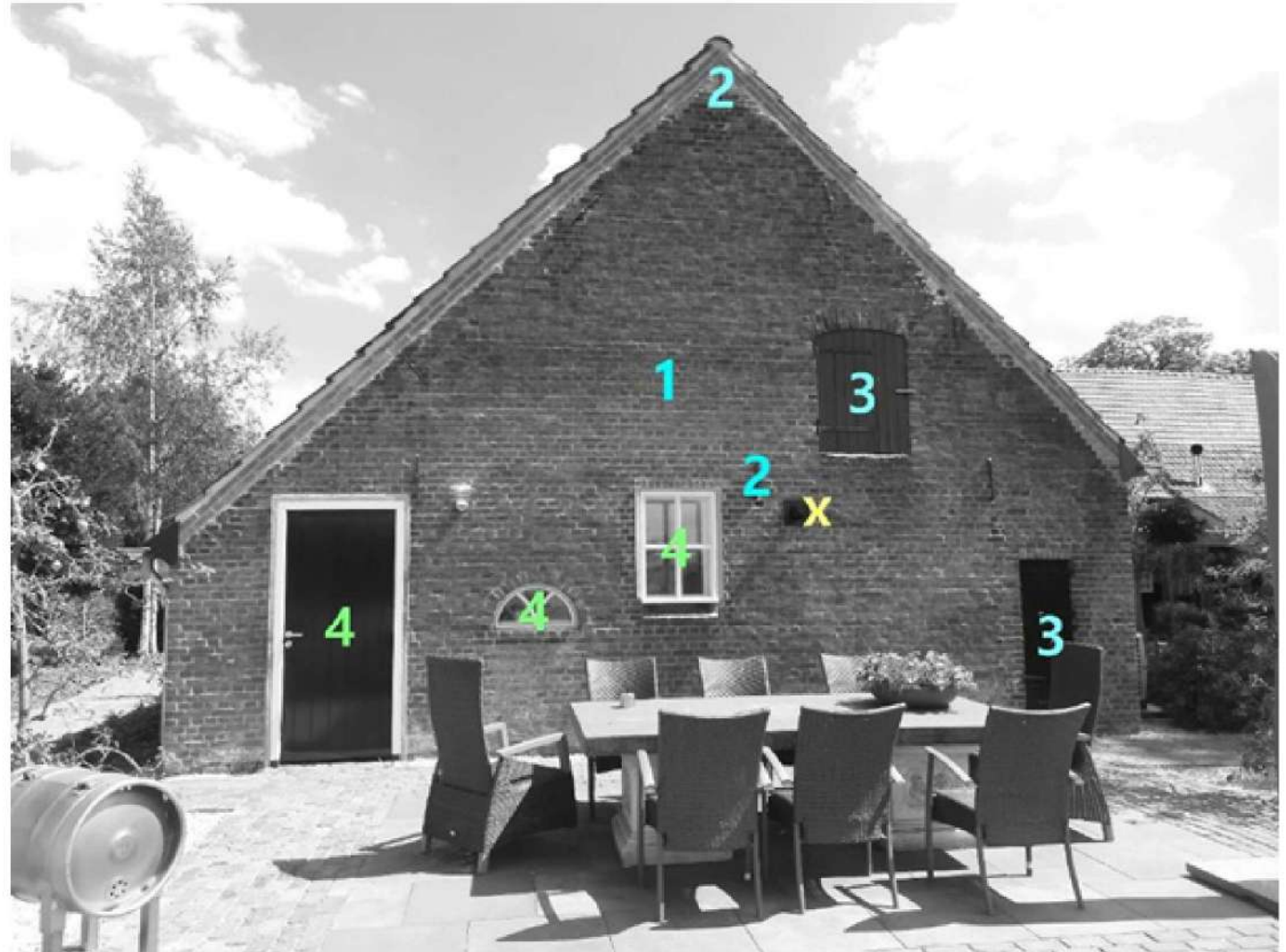
- met nummer 1: de bakstenen geveldelen
- met nummers 2: de 7 muur- en gordingankers
- met nummer 3: de smalle varkensdeur en het hooiluik

positief monumentaal:

- met nummers 4: de stalvensters en de moderne deur

indifferent:

- met x: het ventilatierooster

zuidoostelijke gevel

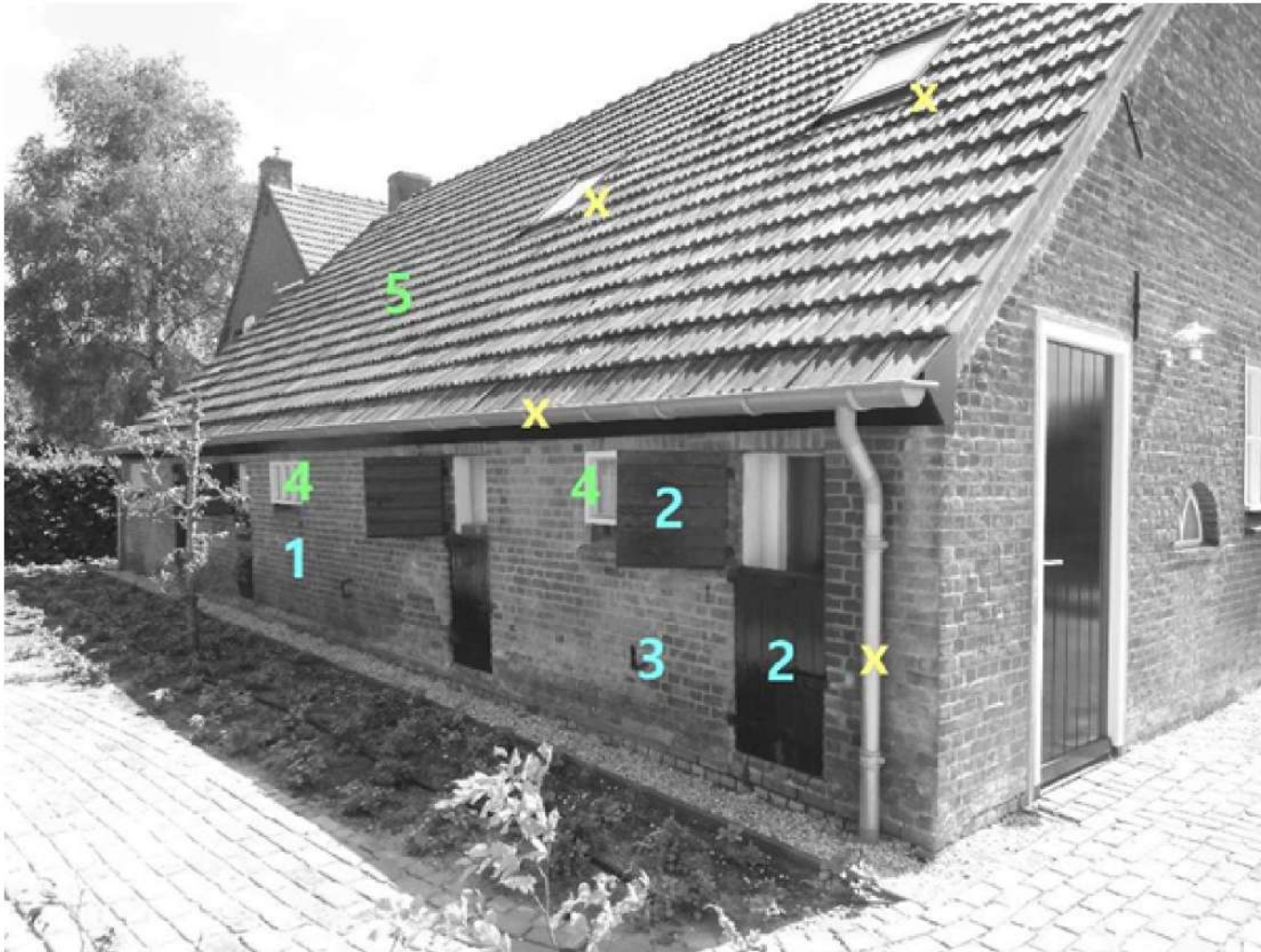
hoog monumentaal:

- met nummer 1: de bakstenen geveldelen
- met nummers 2: de 7 muur- en gordingankers
- met nummer 3: het zoldervenster

indifferent:

- met x: -de cementranden

noordoostelijke gevel

hoog monumentaal:

- met nummer 1: de bakstenen geveldelen
- met nummers 2: de smalle varkensdeuren met luiken
- met nummers 3: de metalen beugels in de gevel

positief monumentaal:

- met nummers 4: de stalramen
- met nummer 5: het pannendak

indifferent:

- met x: de dakramen
- met x: de mastgoot en de regenpijpen

zuidwestelijke gevel

hoog monumentaal:

- met nummer 1: de bakstenen geveldelen
- met nummers 2: de rechte en de getoogde loopdeuren aan de buitenzijde
- met nummers 3: de twee houten vensters onder de overkapping
- met nummers 4: de muurankers
- met nummers 5: de metalen residuen van de oude varkensstal (schuifregel, ring en duimen)

positief monumentaal:

- met nummers 6: de betonnen stalramen aan de buitenzijde
- met nummers 7: de getoogde loopdeur onder de overkapping
- met nummer 8: het pannendak

zuidwestelijke gevel (vervolg)

indifferent:

- met x: de overkapping
- met x: de warmtepomp
- met x: het ventilatierooster
- met x: de dakramen
- met x: de mastgoot en regenpijp

V Bronnen en literatuur

- Berends, Historische houtconstructies in Nederland, Zwolle, 2021
- Bosma K. e.a., Bouwen in Nederland 600-2000, Zwolle, 2007
- Bot P., Vademecum historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur, Alphen aan de Maas, 2009
- Brock, A.C., De stad en Meyerij van 's-Hertogenbosch of derzelver beschrijving, Liempde, 1978
- Camps, H.P.H., Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312 deel I De meierij van 's-Hertogenbosch, 's-Gravenhage, 1979
- Haslinghuis E.J. en H. Janse, Bouwkundige termen: verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie, 2005, Nijmegen
- Hekker, R.C., Boerderijen, Zeist, 1978
- Hendriks, J.A., Traditionele boerderijen in Noord-Brabant, Eindhoven, 2003
- Hendriks, Sjef, Brabantse boerderijen beleven, bewonen en bewaren, Eindhoven, 1994
- Hoek, Sietse van der, Boerenbouw, Amsterdam, 2003
- Kooij, Ben, Judith Toebast, Het grote boerderijenboek, Zwolle, 2013
- Kortlang R. en H. Verwiel, Boerderijen in Noord-Brabant, (Den Bosch), 1989
- Mommers H., Dakpanengids, z.p., 2000
- Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed, Een toekomst voor boerderijen, handreiking voor de herbestemming en verbouwing van monumentale boerderijen, Amersfoort, 2014
- Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed, Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek, lezen en analyseren van cultuurhistorisch erfgoed, Stichting Bouwhistorie Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Atelier Rijksbouwmeester en Rijksgebouwendienst, Den Haag 2009
- Schutjes, L.H.C., Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch, derde deel, St-Michielsgestel 1876
- Stenvert Ronald en Gabri van Tussenbroek e.a., Inleiding in de bouwhistorie : opmeten en onderzoeken van oude gebouwen, Utrecht, 2020

Archieven:

- BHIC 's-Hertogenbosch
- RHCE Eindhoven
- gemeente Oirschot

Websites:

- mijn.kadaster.nl
- www.bhic.nl
- www.delpher.nl
- www.documentatie.org
- www.google.nl/maps
- www.joostdevree.nl
- www.kadadstralekaart.com

Colofon

Gemeente: Oirschot / Wijk: Oirschot / Buurt: Verspreide huizen Zuid-Oirschotse Heide

Adres: Beerseweg 6

Kadaster: Oirschot - sectie K - nr. 1524

Bouwjaar: 1919-1920

Architect: onbekend

Oorspronkelijke typering: langgevelboerderij en stal

Verbouwing: 1990-1990

Architect verbouwing: A. Olislagers

Aannemer verbouwing: Bouwbedrijf Van de Wal, Oirschot

Huidige typering: Woonhuis en aardbeienkwekerij

Erfgoedwaarden: MIP-pand (CHW-nr. AE079-001554)

Publicatie van dit rapport of delen ervan is uitsluitend mogelijk na akkoord van ons bureau en de opdrachtgever, familie Bouwmans uit Oirschot.

Eindhoven, 22-08-2022

Aanvulling pagina 48-59

Eindhoven 6-10-2022